کتبخانهٔ انتباه

عدد : ٩

بالقان حربنده

نه دن منهزم اولدق

محرری :

ا .

طابع وناشری :

تجار زاده : ابراهیم حلمی

استانبول

کتابخانهٔ اسلام و عسکری

٤٦ — باب عالی جاده‌سی — ٤٦

١٣٢٩

بالقان حربنده

نه‌دن منهزم اولدق

محرری : ا .

طابع وناشری :

تجار زاده : ابراهیم حلمی

استانبول

کتابخانهٔ اسلام و عسکری

٤٦ — باب عالی جاده‌سی — ٤٦

۱۳۲۹

کتابخانهٔ اسلام و عسکری
تجار زاده : ابراهیم حلمی

٤٦ — باب عالی جاده‌سی — ٤٦

آرتین آصادوریان ومخدوملری مطبعه‌سی

مقدمه

— « دردلر ، دوالر » محررینه تحفه —

شو رساله بر تاریخ حرب دکلدر؛ آنجق هرکسه اسباب انهزاممزی عمومی برصورتده تشریح ایتمك ایچون یازلمشدر. شبهه یوق‌که دوچار اولدیغمز فلاکتك پك چوق ومتنوع اسبابی واردر . بز بوسببلری جنس جنس تفریق ایدرك هرجنس حقنده عمومی مطالعات درمیان ایده‌جکز . بیك نصیحته نسبتله برفلاکت اولادر. اوحالده فلاکتمزدن متنبه اولمق لازم. بونك ایچون اسباب فلاکتی تدقیق ایتملی. بزبالخاصه شو صوك عصرده مسلسل فلاکتلره ، مغلوبیتلره دوچار اولدق ؛ فقط هیچ برندن متنبه اولمادق. بونك سببی ، مؤثرات فلاکتی تدقیق ایدوب سربستجه میدانه قویمامقدن عبارتدر . قباحتلرمزی کیزله‌یه‌رك آتیده تکررینه میدان ویرمکدن ایسه ، شیمدیدن اوکمزه دوکوب استقبال ایچون عبرت آلمق مرجحدر . تاریخ برتکرردن عبارتدر . یاشامق ایسته‌ین اقوامك وقایع ماضیه‌دن عبرت آلماسی لازمدر . بزم باشمزه کلن فلاکته ، وقتیله متعدد اقوامده دوچار اولمشلردی؛ فقط تاریخه اهمیت‌ویرمه‌مك، اقوام سائره‌نك فلاکتلرندن حصه‌یاب‌اولمامق، حاصلی هردورلو معناسیله اویومق بزی‌ده عینی کردابه دوشوردی .

الده نه روسلرله یاپدیغمز متعدد مغلوبانه حربلرك ونه‌ده یونان ایله اجرا ایتدیکمز غالبانه حربك اصوله موافق هیچ بر تاریخی یوقدر . حال‌بوکه روسیه بیله مانچوریده اجرا ایتدیکی مغلوبانه حربك مکمل بر تاریخنی حربدن بش سنه صوکرا میدانه قویدی .

عجبا بزم بو اویوشوقلغمزه سبب نه‌در ؟ قباحتلرمزی اورت باص ایتمکله، جاهلانه حرکتلرمزی اخلافه تفصیل‌ایتمه‌مکله برفائده‌می‌استحصالی امیدنده‌یز ؟ انسانك کندی تجربه‌لری ، باشقه‌لرینك تجربه‌لرندن دها مؤثر و موجب انتباهدر . منحصراً فره‌دریقلرك ، ناپولیونلرك ، مولتکه‌لرك مظفرانه حربلرینی اوقومق ، اوقوتمق فائده‌دن زیاده مضرتدر . نیجه ارکان عسکریه‌مز بواساتذهٔ حربك داستان ظفرینی

ازبرلەمش ، حتى اوقوتمش ايكن فلاكت اخيره‌مزى ادراك ومنع ايده‌مديلر . فلاكت ، باخصوص كندى فلاكتمز اك بويوك مربيدر. باشقه‌لرينك مظفرياتنه نشيده خوان اولمقدن ايسه كندى فلاكتلرمزك مرثيه‌سنى اوقومق دها عبرت آميزدر. آرتق قلب قيريلاجق، برحيات اولان‌وقعه قهرمانلرى كوجه‌نه‌جك ديه بوفلاكتمزى‌ده تدقيق‌وتشريح ايتمزسه‌ك ياشامقدن ، محافظهٔ استقلالدن قطع اميد ايتمه‌ليدر؛ هم هيچ غائب ايديله‌جك زمان‌يوقدر؛ همان‌پاچالرى صيغايوب دردلرمزى‌تشريح، دوالرمزى تحرى لازمدر . انسان خطاسز اولاماز ؛ خطا صاحبلرى قصورلرينى ايجه اوكره‌نوب آتى‌ايچون عبرت‌بين اولماليدرلر؛ اخلاقك، اولاد وطنك استفاده‌سى ، سلامت وطنك تأمينى ايچون خطالرينك تدقيق واظهارندن محظوظ وبوكا كندى اللريله ياردیم ايتمه‌ليدرلر .

رساله‌ده مندرج بعض‌آجى‌حقيقتلر احتمال‌كه، پك سرت ودوقوناقلى كورولور ؛ فقط اى ناموسكار انسانلر ، براقيكز ؛ كچمش دردلرمز ايجه تشريح ايديلسون ؛ تاكه بويوك كوچوك هپمز اوكره‌نه‌رك بارى بوندن صوكرا عينى خطالرى تكرار ايتميه‌لم .

بز هپمز ، بوتون اولاد وطن فلاكت اخيره‌مزده آز ويا چوق مؤثرز . مغلوبيتمزك سببلرى نه منحصراً ديپلوماتلر ، نه قوماندانلر ، نه ضابطلر ، نه عسكرلردر ؟ بوتون افراد ملت مدخلداردر . بونك ايچون اسباب فلاكت وانهزاممزى ال برلكيله تماميله تدقيق ايتمك ، آتى ايچون متنبه اولمق ، تاريخمزده بويوك ، پك بويوك برسياه لكه اولان شو فلاكتى برآن اول بيلمك و بوتون مفاخر عسكريه‌مزك ، خاطرات شان وشرفمزك مهدى ولحدى اولان روم ايلى‌نى بش اون سنه ظرفنده استرداد ايتمك لازمدر .

« دلبر روم ايلى ، بومالكانه »
« تورك ملتنك .... جهان ايشيتسين ؛ »
« ايمان ايده‌لم : بوكونكي (اودرين) »
« البته يارين اولور ادرنه »

١٤ حزيران سنه ١٣٢٩

ا .

برنجی قسم

حربدن اولکی سببلر

١

سیاسی خطالرمز

١٣٢٧ سنه‌سی ایلولنده ایتالیانك اعلان حربی بزده بویوك بربهت و حیرت تولید ایتمشدی ؛ بزم ایچون بو وقعه پك ناگظهور وغیر مأمول ایدی . حالبوکه دشمنمز اولان ایتالیا آیلردن بری حاضرلانیور ایدی ؛ وکندیسی ایچون طرابلسه تجاوز سنه‌لردن بری بسله‌نن آمالك قوه‌دن فعله چیقماسی ، عادتا برنتیجهٔ طبیعیه‌سی ایدی . شوحالده بزم ایچون ناگظهور اولان بروقعه خصممز ایچون پك معلوم ومستحضر وکذا بزم ایچون غیر مأمول اولان شی اونك ایچون طبیعی برحال ایدی . اوزمانه قدر موقع اقتدارده بولونان قابینه هیچ امید و تخمین ایتمدیکی وبناءً علیه هیچ برصورتله حاضرلانمادیغی بر حربك بردن بره ظهورینی کورونجه قصورینی درحال ادراك ایتدی ؛ افکار عمومیه مواجهه‌سنده اعتبارینی غائب ایلیه‌جکنی وبوحال ایله ادارهٔ امور دولتك ممکن اولامیه‌جغنی حس ایدرك همان استعفاسنی ویردی ؛ بولغار رئیسی وکلاسی (گشوف) ك

بالقـان حربی ختامنده سویلدیکی وجهله ، «یکی وضعیتلر یکی آدملر ایستەر» دییەرك موقع اقتداردن چکیلدی. شبهەسز بو، بر بویوك فضیلت سیاسـیه اثری ایدی ؛ لکن رئیس وکلانك حرکتنه تکمیل قابینه اعضاسی اقتفا ایدەمدی. بونلرك برقسمی یکی تشکل ایدن قابینەیەده داخل اولدیلر ...

اسکی قابینه اتفاق مثلثه تمایل ایتمش ایدی؛ بوکا رغماً اتفاق مثلثك بر رکنی طرفندن الندەکی مالی غصب ایدیلمك ایستە- نیلیوردی ؛ وبوخصوصده اتفاقك سائر ارکانی طرفندن هیچ برمعاونت ودلالە مظهر اولەمامشدی .

ایشته بوحال بزم کندیلرینه دیپلومات سوسی ویرن مأمورلرمزك کوزینی آچمق ایچون کافی ایدی : دیمك که ، الك زیاده کووەنیلن دولتلر طرفندن هیچ تخمین ایدیلەمەین بر تعرضه دوچار اولمق ممکن ایمش ... بو، اویله آجی بر تجربەایدی که، بوتون استقبالی ایچون هیچ بر ناظرمزك خاطرندن چیقمایاجق ایدی.

بر حکومت ایچون الك مکمل دوست، کندیسنك قوتیدر. قوت ایسه ، لاف ایله اولماز ؛ قوتلی یم دیمکله قوتلی اولوناماز. قوت آنجق اردونك و دوننمانك قیمت حقیقیهٔ حربیەسندن ، هرزمان حربه حاضر وآماده اولماسندن عبارتدر .

خاقان سابقدن میراث قالان اردو و دوننما هردرلو قیمتدن محروم وچپلاق برغلبەلقدن باشقه برشی دکلدی [*]. بواردویه

[*] بالکز اعتراف ایتملی یزکه اردودەکی اسلحه پك مکمل وزمانه

قيمت حربيه ويرمك ايچون سنه‌لرجه و كيجه‌لى ، كوندوزلى چاليشمق ، چاليشديرمق لازمدى. بويله برسعى ايچون اردونك سكونه احتياجى واردى. يوقسه خاقان مخلوع زماننده اولديغى كبى متمادياً اغتشاشات داخليه‌نك تسكينى ايچون ژاندارمه خدمتنده قوللانيليرسه حربه حاضرلانمق ايچون بالطبع زمان وامكان قالماز. بوندن باشقه ژاندارمه وظيفه‌سى ايچون اك زياده چته محارباتى قوللانيلاجغندن ، هيچ شبهه يوقكه ، بو اصول حرب اردويى پك زياده بوزار . شو حالده اردويه برقيمت حربيه ويرمك ايچون ، تعليم وتربيه‌سنه اهتمام ايده‌بيلمك ايچون سياست داخليه‌ده اعتدال كوزه‌تمك ، اغتشاش توليدينه وبونلرى تسكين ايچون عسكر استعمالنه ميدان ويرمه‌مك لازم ايدى .

حال بوكه اعلان مشروطيتدن برى اردو متمادياً اغتشاشات داخليه‌نك تسكينى ايچون اوغراشيوردى : ٣١ مارت وقايعى ، آطنه فجايعى ، آرناوودلق وحوران اغتشاشاتى ، ماليسور وقوعاتى ، يمن عصيانى هپ اردونك ضربنه تسكين اولونيوردى . بونلردن بر قسمنك بلااختيار ظهورينى وبهمه‌حال قوهٔ عسكريه

موافقدى : بوكون المزده‌كى مكرر آتشلى كوچوك چاپلى ماوزر تفنكلرى وسريع آتشلى طوپلرك همان كافه‌سى اونك زماننده تدارك ويا سپارش اولونمشدى ؛ فقط يالكز طوپك وتفنكك برحربى قزانمغه كافى اولماديغنى شو صوك فلاكتمزك ، اك عنود چهره‌لره قارشى‌ده اثبات ايتمش اولماسى لازمدر .

ایله تسکینی لزومنی اعتراف ایتمك لازمدر ؛ فقط دیگر برمهم قسمنك‌ده ظهورینه میدان ویرمه‌مك ممکن وقوهٔ عسکریه سوقنه وارمقسزین حل ایتمك قابلدی ؛ بالعکس ، صانکه اردو ژاندارمه خدمتی ایچون بسله‌نیورمش کبی، هروقعه عسکر ایله تسکین وتأدیب اولونمق ایسته‌نیلدی . شونی ، هرحکومت مأموری خاطرینه نقش ایتمه‌لیدرکه ، «اردو آنجق خارجی دشمنلره «قارشی حرب ایچون، مدافعهٔ وطن ایچون تأسیس اولونمشدر؛ وقت «حضرده‌کی اردو، اوحالیله، حال حضریسیله، غوغا وحرب ایده‌مز؛ «وقت حضرده‌کی اردو آنجق اولاد وطنی حربه حاضرلامق ایچون «بر مکتب ، بر اساسدر ؛ مملکت داخلنده آسایش ایچون ژاندارمه «وپولیس تأسیس اولونمشدر . اردونك شان وشرفنك بویوكلکی ، «آنجق خارجی دشمنلره قارشی‌مدافعهٔ وطن وظیفهٔ مقدسه‌سیله‌موظف «وفدای‌جانه‌حاضر اولماسندن نشأت ایدر؛ ایشته بووظیفه‌نك‌قدسیتندن «ناشی خدمت عسکریه‌سنی پاره مقابلنده ایفا ایتمز ؛ اردودن مطلوب «اولان شو خدمت وفدا کارلق ایسه هرکون هرهانکی بر شقینك ، «بالدیری چیپلاغك تأدیبی ایچون طلب واسراف ایدیله‌مز . حالبوکه «ژاندارمه وپولیسلر خدمتلرینی پاره مقابلنده ایفا ایدن، آیلقلی انضباط «مأمورلریدر. اولکی سنه لوندره‌ده برقاچ حیدود قوتلی بربنایه‌تحصن «ایتدکلری‌زمان بونلری دردست وتأدیب ایچون انکلتره حکومتی تك «عسکربیله قوللانمادی. لوندره‌نك آسایشنه مأمور ۱۶۰۰۰ پولیسدن «بر قسمی بنایی قوشاتارق هجوم وشقیلری افنا ویا دردست ایتدیلر.»

ایتالیا اعلان حرب ایتدیکی زمان حوران وکرك وقایعی ایچون کوندریلن عسکر هنوز اوحوالیده یمن عصیانی واسع بر صورتده تسکین ایچون روم‌ایلیدن سوق اولونان اك کزیده

قطعاتمز هنوز يمنده ايديلر .

ايتاليانك كوسترديكی مثالدن درعقب اركان حكومت متنبه اولمالی ايدی . وبو مثالك سائرلری طرفندنده تطبيق ايديله بيلمسی احتمالی نظر دقته آلنمالی واوردونك قيمت حربيه‌سنی، سفربرلكنی احراز ايدن احوالدن آرتق صرف نظر ايتمك لزومی ادراك اولونمالی ايدی . حكومت عثمانيه ايچون الك زياده مهلك بر حربك روم ايليده واقع اولاجغی شبهه‌سز ايدی. حتی خاقان سابق زماننده بيله بو تهلكه ادراك اولونارق قوهٔ عسكريه‌نك مركز ثقلتی روم ايليده بولونديريليوردی ؛ بناءً عليه ايتاليانك آكسزين اعلان حربندن صكرا همان روم ايليده بر حرب ظهوری تأمل اولونمالی وبويله بر حربه نه درجه‌يه قدر حاضر اولديغمز تدقيق ايديلمه‌ليدی .

كرچه طرابلس سفرينك ظهورندن صوكرا بالقانلرده تشوشات ظهورينه ميدان ويريلمه‌يه‌جكی بعض دولتلر طرفندن بيان ايدلمش ايدی ؛ فقط ديپلوماتلر پك اعلی بيليرلركه بو نوع بيانات وحتی تأميناتك قيمت حقيقيه‌سی پك آزدر. بونلرك صدق وكذبه مقرونيتی عينی درجه‌ده‌در . سياستده منفعتدن باشقه هيچ بر سائق يوقدر ؛ وقوتك اولكنده هر شی بويون اكر . شيمدی‌يه‌قدر دفعاتله حكومت عثمانيه‌نك تمامیٔ ملكيه‌سی دول معظمه طرفندن تعهد اولونمش ايكن ينه اونلر طرفندن دوچار تجاوز اولميورمی ايدی؟ ايتاليانك آمال صلحپرورانه‌سی‌ده

بر قاچ هفته اول عینی سوزلرله تأمین اولونمیورمی ایدی ؟ .. بناءً علیه بالقانلرده تشوشات واختلافات مسلحه ظهورینه مانع اولاجق شی دول معظمه‌نك سوزی دكل ، عثمانلی حكومتنك قوتی ایدی . اگر او قوت اوكنده بویون اگدیریرسه حرب ظهور ایتمز؛ عكس تقدیرده تشوشاتی بالفعل منع ایچون هیچ بر دولت معظمه تركیه‌لهنه فداكارلق ایتمز .

ماكدونیا مسئله‌سی اوته‌دن بری معلق ایدی . اعلان مشروطیتله بو مسئله حل ایدیلمه‌مش ، بالعكس بر مدت موقته ایچون اویودولمش ایدی . ماكدونیاده‌كی تشوشات عثمانلی مأمورلرینك ظلمندن زیاده مجاور مملكتلردن كلن تشویقدن منبعث ایدی ؛ وبو تشوشات عثمانلی شوكت وعظمتنك تناقصی نسبتنده معكوساً تزاید ایدییوردی . شو حالده ماكدونیا مسئله‌سنی بوغمق ایچون ، اردومزك خارجی مشغولیتلری ازه‌جك بر حالده اولماسی لازمدی .

بر دولتك هرهانكی بر طرفده حرب ایتمسی ، شبهه‌سز دیگر حكومانه قارشی ضعفنی انتاج ایدر . بزه هیچ بر ضرری اولمایور دییه اعلان ایتدیكمز ایتالیا حربی غیر محسوس بر صورتده منابع حربیه‌مزی كمیرییوردی . دونanmamزك هیچ‌كی طرابلس ایله هر درلو مواصله‌مزك انقطاعنه سببیت ویرمش ایدی . مصر وتونس طریقیله و مصارف عظیمه اختیاریله طرابلسده‌كی قوهٔ حربیه‌یه جبخانه ، ارزاق وسائره كوندره

بیلیوردق . بو کیزلی یوللری ادامه ایچون پك چوق خفی مأمورلرك، قومیسیونلرك ممالك اجنبیه‌ده بولوندورولماسنه وبو یوزدن لزوملی لزومسزپك چوق پاره صرفنه مجبوراولیوردق . طرابلس وبنغازیده جمع ایدیلن عرب مجاهدلره پك چوق اجرت ویریوردق . بوندن باشقه ایتالیانك بزی صلحه اجبار ایچون آرناوودلغه عسکر اخراجی بر زمان احتمالات داخلنه کیرمشدی. بوکا قارشی آرناوودلقده‌ده خیلی مصرف اختیاریله بر اردو جمعنه مجبور قالمشدق .

مرمره وقارا دکزدن ماعدا بوتون دکزلرده مواصلاتمز کسیلمشدی . تجارت خیلی سکته‌دار اولمش ایدی ؛ یمن ، وحوران ایچون کوندردیکمز قطعات اوارلرده قالمغه مجبور اولمشلردی . دونمامز هرکون استیم اوزرنده دورارق قیمت حربیه‌سنی ضایع ایدیوردی . اوته‌ده بریده بولونان اوفاق تفك کمیلرده برربر ایتالیا دونماسنك تجاوزیله محو اولیورلردی.

بوتون شو احوال عادی بودجه‌سنده‌کی دائمی آچیغی هر سنه خارجی استقراضلرله قاپادان بر حکومت ایچون نه قدر مدهش بر زیاندی . حال حرب حسبیله پاره تدارك ایده‌مه‌مك مجبوریتی‌ده‌واردی . پاره‌سز بر حربك ادامه‌سی غیر قابلدی ، بناءً علیه ایتالیا حکومتیله اجرا ایدیلن حربك دوام ایلیده‌جکبو ر ایده‌جك حربه قارشی دولت عثمانیه‌نی بویوك بر ضعفه دوچار ایده‌جکی آشکارایدی؛ غزته ستونلرنده بزه ضرری دوقونمادیغی

اعلان ایتمك كندمزی آلداتمقدن باشقه برشی دكلدی . بوندن باشـقه ایتالیانك طرابلسـه تجاوزنی منع ایتمك ویا ایتالیانلری طرابلسدن سوروب چیقارمق، دكزه دوكمك قدرت حربیه‌مزك خارجنده ایدی. شو حالده طرابلس سفرینك بزم ایچون آنجق دشمن حركاتنی توقیف وتأخیردن وبو صورتله نسبةً مساعد بر صلح امكانی تأمیندن عبارت اولاجغی شبهه‌سز ایدی ؛

بناءً علیه ناموس عسكریمزی قورتاردقدن صوكرا ایتالیا ایله آزه چوغه باقمایه‌رق صلح ایتمك لازمدی. ناموس عسكریمزی قورتارمق ایچون طرابلس لوقماسنی ایتالیانلره قولایجه هضم ایتدیرمه‌مك ، دونماسنك یاردیمیله ساحله یرلشدكدن صوكرا داخله دوغرو ایلرله‌مسنی تأخیر وتوقیف ایتمك كافی ایدی . شو صورتله اكسه‌مزه طوقات آتیلنجه المزده‌كی لوقما آلنمامش اولاجق ایدی. وسعمز نسبتنده مقاومت وایتالیانلری اضراردن صوكرا نسبةً مساعد شرائطله طرابلسدن فراغت ایدیله‌جك ایدی .

احتمال كه بر اوچ سنه متمادیاً ایتالیانلره مقاومت واونلرك ایچری نفوذلرینی منع ایتمك قابل ایدی ؛ فقط وطنمزك اقسام سائره‌سنده دوچار اولاجغمز ضررلر بی حد وحساب اولاجقدی. یالكز یمنده قرق اللی طابور عسكرك معطل قالماسی، پاره تدارك ایدیله‌مه‌مسی، ایتالیانك متفقی اولان آلمانیانك اسلحه ومهمات حربیه ویرمه‌مسی وشو صورتله بالقانلرده ظهور ایده‌جك بر حربه

قارشی ضعیف بولونمق مجبوریتی بزی صلحه اجبار ایده‌جك اسبابدن معدوددر . یوقسه دمیاطه پرنجه کیدرکن اوده‌کی بولغوردن اولورز؛ نته‌کیم اولدق: طرابلسی قاچیرمایه‌لم دیرکن قوجه روم‌ایلی‌یی قاپدیردق . حربك موجب اولدیغی فلاکتلر وتخریبات‌ده جابا ...

ایشته اسباب معروضه حسبیله درت بش آی مقاومتدن صوکرا ایتالیا ایله عقد صلح ایدیله‌لیدی .

ایتالیانك اعلان حربندن صوکرا موقع اقتداره کلن قابینه بدایتده نه‌قدر آثار احتراز کوستردیسه، بالآخره، طرابلسده برقوۀ مقاومه جمع وادامه‌سی‌ایچون کیزلی وسائط ویوللر تدارك ایدنجه، اونسبتده جرأتکارلق ایتدی. اعلان حربی متعاقب اوروپاده قاپی قاپی دولاشه‌رق دول معظمه‌نك بیهوده یره توسط ومعاونتنی تأمینه چالیشدی. حال‌بوکه دول معظمۀ سائره‌نك بیطرفلقلرینی تأمین ایتمه‌دن ، ایتالیانك بویله بر ایشه تشبث ایتمه‌یه‌جکی آشکار-دی. بوندن باشقه همان اعلان حربی متعاقب اظهار عجز ایدرك تسلیمیت کوسترمك شبهه‌سز پك فنا برحرکت ، استقلال وطن ایچون پك مضر برمثال ایدی. قابینه‌نك بالآخره تمدید مقاومت چاره‌لرینی بولونجه تبدیل فکر ایده‌رك مصالحه‌ده استغنا کارانه حرکت ایتمسی بدایتده‌کی استعجال ایله بویوك بر تضاد تشکیل ایدر ؛ بونی آنجق شو صورتله تأویل ممکندر : « بدایتده مقاومت امید احتمالنی کورمدیکندن اوروپایه مراجعت ایتدی؛

بالآخره چاره بولونجه وضعیت سیاسیه‌یی دوشونمکسزین مصالحه‌ده استغنا ایتدی .» اگر بویله ایسه بویوك بر غفلت سیاسیه اثری گوستریلدیکنده شبهه یوقدر؛ چونکه روم ایلیده‌کی وضعیت سیاسیه و عسکریه‌مزك گوروجی بر گوزله تدقیق اولونمادیغنه دلالت ایدر .

بر یاندن ایتالیا حربی بویله سطحی نظرانه تأمل و اداره اولونورکن دیگر طرفدن مسائل داخلیه حکومتی حال اشباعه گتیرمکده ایدی .

هر مملکتده دگل بر حرب، خارجی بر تهلکه بیله موضوع بحث اولدیغی زمان بوتون اختلافات و منازعات داخلیه موقتاً بیراقیلیر ؛ هر کس حرصنی ینر ، صوصار : رقابتلر گومولور ؛ هر کسك انظاری خارجی تهلکه‌یه ویا دشمنه منعطف اولور ؛ بوتون افراد ملت هر دورلو مساعیسنی خارجی تهلکه‌یی حسن صورتله دفعه ، ویا باشلانان حربی شان و شرفله ختامه ایردیرمکه صرف ایدر. موافق ، مخالف هر شخص حیاتندن ، مالندن ، جانندن فدا کارلق ایدر . وطنپرورلك ، حمیت آنجق بو دورلو حرکتی استلزام ایدر. صورت عمومیه‌ده پارلامنتو اجتماع ایتمز. چونکه پارلامنتونك مذاکراتی اکثریا مناقشات سیاسیه‌یه سبب اولور . حالبوکه خارجی تهلکه ویا حرب حسبیله حکومتك پارلامنتو ایله اوغراشه‌جق وقتی یوقدر . مجلس مبعوثان ویا اعیان بعضاً غیر اختیاری سؤال ویا استیضاحلرله حکومتی مشکل

موقعه صوقار ؛ امور خارجیەیی تشویش ایدر .

حال بوکه بز ، بوتون هپمز شو اساسلره تماميله مخالف حرکت ایتدك . موقع اقتدارده بولنان قابینەده وظیفهٔ وطنیەسنی ایفا ایتمدی . اولاً ایتالیا حربنه قدر موقع اقتدارده بولونان قابینەیی بو حرب ایچون تسیب واهمال ایله اتهام ایتمك ، دیوان عالی‌یه کوندرمك ایستەدك . حال بوکه بر حرب اثناسنده دوشونولەجك شی منحصراً او حربی شان وشرفله اکمال ایتمکدن عبارتدر . حربدن اول واقع اولدیغی ظن اولونان تسیب ، اهمال وسائرەنك حساباتی بعد الحرب رؤیت وتصفیه اولنور . حرب اثناسنده بویله شیلرله اختلافات وتشوشات سیاسیه تزییدایدیلمز . بالخصوص ، اتهام ایدیلمك ایستەنن قابینەنك بعض اعضاسی ، طرابلس مدافعەسندن مسئول اولان ارکانی یکی قابینەدەده عینی مقاماتی اشغال ایدییورلردی .

بوندن باشقه مجلس مبعوثان اجتماعاته دوام ایدییوردی ؛ مخالف فرقه مخالفتی حمیتسزلك مرتبەسنه واردیردی ؛ مذاکراتی تعقیب ایدنلر بو مملکتك خارجی بر دشمنله حرب ایتدیکنه اصلا احتمال ویرەمزلردی . بوکا مقابل حکومت حربی وسیله اتخاذ ایدەرك مجلس مبعوثانك مدت اجتماعنی تنقیص وپارلامنتویی تعطیل [*] ایدەجکی یرده فوق العاده مضر بر تدبیر اتخاذ ایتدی .

[*] قانون اساسی بوکا مساعد کورولمزسه ، بو بابده یکی بر ماده تکلیفی هر حالده ٣٥ نجی مادەیی تعدیلدن دها خیرلی ایدی .

۳۵ نجی ماده‌یی تعدیل ایتمك بهانه‌سیله مجلس مبعوثانك فسخنه ویکیدن کندیسنه مساعد انتخابات یاپدیرمغه قرارویردی. کرچه بوطریق، پارلامنتو اصولیله اداره اولونان مملکتلرده مرعیدر؛ فقط دغدغه‌سی ومشکلاتی ، انتخابات حسبیله مملکتده وقوعه کله‌جك هرج ومرج آنجق آسوده زمانلرده قوللانیلمغی استلزام ایدر . برحرب اثناسنده پارلامنتو مذاکراتنه تحمل ایده‌مه‌ین وضعیت خارجیه مجلس مبعوثانك فسخنه‌ویکیدن انتخابات اجراسنه اصلا مساعد دکلدر. حکومت هر ایشی بیراقدی؛ اوزون مدت پارلامنتو ایله مجادله ایتدی. کیجه‌لی کوندوزلی مساعیسنی پارلامنتوده ایراد ایدیله‌جك نطقلره ، حکومتك نقطهٔ نظرینی مدافعه‌یه حصر ایتدی . مسائل خارجیه ، وطنك خارجی دشمنلره ، قارشی امنیت ومحفوظیتی اونودولدی .

برطرفدن یمنده چارپیشان برادرو ، دیکر طرفدن ناقص وسائطله بردولت معظمه‌یه قارشی طرابلسی ، بر جزؤ وطنی آفریقاده‌کی صوك حاکمیتمزی مدافعه‌یه چالیشان مجاهدین هپسی اونودولدی . . یمن جبالنده ، طرابلس صحرالرنده پك چوق وطنداشلر فدای نفس ایدرکن پایتختده حکومت مجلس مبعوثان ایله اوغراشیور؛ مخالف فرقه هردورلو حمیت ووطنپرورلکی آیاق آلتنه آله‌رق حکومته واستناد ایتدیکی فرقه‌یه هجوملر اجرا ایدییور ایدی .

حال‌بوکه، تام بواثناده بالقان حکومات صغیره‌سی یکدیکرینه

تقرب ایدییورلر: وباش باشه ویره‌رك بزم ضعف داخلی وخار- جیمزدن استفاده چاره‌لرینی تأمل ایلیورلردی .

(عثمانلی ـ ایتالیان) حربی حسبیله ایتالیانلرك آرناوودلغه وماکدونیایه تجاوزلری احتمالاتی موضوع بحث اولونجه بلغارلرله صربلر ماکدونیایه بر باشقه دولتك نفوذ ایتمه‌سنه مانع اولمق ایچون تدبیر دوشونمکه باشلادیلر . دها بو حربدن اول یونان رئیس وکلاسی (وه‌نیزه‌لوس) غیر رسمی وسائطله بولغارستانه اتفاق تکلیف ایتمشدی ؛ ١٣٢٦ سنه‌سنده صوفیه‌یه کوندردیکی یکی یونان سفیری (پاناس) هرایکی حکومت آراسنده‌کی مناسباتی امکان نسبتنده ایلشدیرمشدی . بولغارلر یونانلیلرله رسمی مذاکراته کیریشمه‌دن اول صربلرله اویوشمغی تنسیب ایتمشلردی . ایتالیا حربنك ظهوری بوتصوراتك موقع اجرایه وضعنه سبب اولدی .

دیکر طرفدن روسیه، دولت عثمانیه‌ده داخل اولمق اوزره بر بالقان اتفاقی وجوده کتیره‌میه‌جکنی آکلاینجه ، عثمانلیلره قارشی متباقی بالقان حکومتلرندن بر هیئت متفقه تشکیلی ایچون چالیشمغه باشلامشدی . بومقصدله ٣٢٥ سنه‌سی صوك بهارنده بلغراده (پان سلاویزم) مروجلرندن (هارتوبغ) نامنده بر سفیر کوندرمشدی؛ بر آز صوکرا دولت عثمانیه‌یه قارشی دوستانه حرکته وعثمانلیلرله برابر بربالقان اتفاقی تشکیلنه طرفدار اولان درسعادت سفیری موسیو (چاریقوف)ی‌ده تبدیل ایتمشدی. دها

اوزمان، چاریقوفك تبدیلی روسیه‌نك دولت عثمانیه‌یه قارشی سیاستنی دکیشدیره‌جکنی ایما ایتمش وبویولده غزته ستونلرنده پك چوق یازیلر یازیلمشدی. ۳۲۷ سنه‌سی بدایتنده بولغارستانده که‌شوف قابینه‌سنك تشکلنی متعاقب هارتوبغك تأثیریله بولغارستانله صربستان آراسنده بعض تشبثات وقوعه کلدیسه‌ده اتفاق تمایلاتی (عثمانلی ـ ایتالیان) حربنه قدر صراحت وقوت پیدا ایده‌مه‌مشدی.

حربك ظهوری صربستانده ایتالیا و آوستریایه قارشی ماکدونیا و آرناوودلق ایچون اندیشه تولید ایتدی. صرب رئیس وکلاسی (میلووانوویچ) ائتلاف مثلثی تشکیل ایدن انکلتره، فرانسه و روسیه حکومتلرینه شو بیاناتده بولوندی: «(عثمانلی ـ ایتالیان) حربنك بالقانلره عکس تأثیر یاپماسی محتملدر. بویله بر قاریشیقلق حالنده صربستان کندی منافعنی مدافعه ایتمك ایچون ایجاب ایدن تدابیری اتخاذ ایده‌جکدر».

عینی زمانده صرب و بولغار منافعنك تأمینی مقصدیله بر ائتلاف عقدینی بولغارستانه تکلیف ایچون صوفیه‌ده‌کی سفرینه تعلیمات قطعیه ویردی. بواثناده (که‌شوف) غربی اوروپاده ایدی. وضعیت سیاسیه‌نك بولانماسی اوزرینه همان مملکتنه عودت ایتدی. ویانه‌ده بولغارستانك پارس، برلین، روما وویانه سفیرلرینی طوپلایاراق احوال سیاسیه حقنده اونلرله مداولهٔ افکارده بولوندی. اکثریت بولغارستان ایچون فرصت زماننك حلول ایتدیکنه قانع ایدی. بالخاصه روما سفیری ریزوف بوحالك

صوك فرصت تشکیل ایتدیکنی ادعا ایتدی . نهایت که‌شوف صوفیه‌یه دونرکن ١٣٢٧ سنه‌سی ایلولنك ٢٨ نجی کونی (بلغراد ـ صوفیه) دمیر یولنده واغون ایچریسنده صرب باش وکیلی ایله ملاقات ایتدی ؛ هر ایکیسی نیش‌ده دمیر یولندن اینه‌رك بیرلکده (لاپروو) قریه‌سنه کیتدیلر .

ایشته بوملاقاتی متعاقب صربلرك صوفیه‌ده‌کی سفیری (اسپالایقوویچ) مذاکرات رسمیه‌یه ابتدار ایتدی . مقصدك افشاسنه مانع اولمق ایچون بولغارلردن یالکز باش وکیل که‌شوف ایله مالیه ناظری طودوروف وکه‌شوفك رفقاسندن صوبرانیه رئیسی دانه‌ف مذاکراتدن خبردار ایدیلر . کذا صربلردن‌ده باش‌وکیل‌میلووانوویچ‌ایله خارجیه ناظری پاسیچك وصوفیه‌ده‌کی سفیر سپالایقوویچك معلوماتی واردی . بالطبع اساسی روسیه حاضرلادیغندن بعض روس رجالی‌ده ایشه آکاه ایدیلر .

٣٢٧ سنه‌سی کانون ثانی وشباط آیلرنده یعنی بز پارلمنتو مجادله‌لریله بونالدیغمز ، خارجه عطف اهمیت ایتمدیکمز زمانلرده صربلرله بولغارلره دها زیاده شوق ونشئه کلمش ومذاکرات کرمی پیدا ایتمش ایدی . بزده پارلامنتو ایله حکومت‌بربرینك کوزینی اویارکن بولغارستانده صوبرانیا قراله ، دوغریدن دوغری‌یه حکومات اجنبیه ایله کیزلی معاهدات سیاسیه عقدی صلاحیتنی‌ویردی . ٢٠ کانون‌ثانی ١٣٢٧ تاریخنده بولغارولی‌عهدی پرنس بوریسك سن‌رشده مواصلتی حسبیله صوفیه‌ده یاپیلان

شنلكلره بوتون بالقان حكومتلرينك وبالخاصه يونانك ولی عهدلرينی كوندرمك صورتيله اشتراكلری بالقان حكوماتی آراسنده بر ائتلاف حصول بولديغنی ايما ايديوردی .

نهايت ٢٩ شباط ١٣٢٧ تاريخنده (بولغار ـ صرب) اتفاقی امضالاندی :

بو اتفاقنامه اساساً اوچ مقاوله‌دن مركبدی ؛ برنجيسی مخالصت واتفاق عهدنامه‌سی ايدی . بو وثيقه‌ده اول باول ايكی مملكتك استقلال وتماميت ملكيه حقنده متقابلاً يكديكرينه اعطا ايتديكی تأمينات تصريح اولونمشدر .

بوندن صوكرا ايكی حكومتك ، توركيا اداره‌سنده‌كی بالقان اراضيسندن هرهانكی برقسمنی ، ولوكه موقتاً اولسون ، الحاق ، اشغال ويا استيلا مقصديله بردولت اجنبيه طرفندن واقع اولاجق تشبثلره قارشی مشتركاً مدافعه‌ده بولوناجقلرينی تعهدايتدكلری محرردر .

ايكنجی مقاوله برنجينك خفی ذيلی اولوب بونده حكومت عثمانيه عليهنه مشتركاً حرب ايديلمسی احتمالندن بحث اولونمقده‌در . بو حرب ، يا توركياده اغتشاشات داخليه نتيجه‌سی اولارق طرفين عاقدين مداخله‌يه لزوم كورونجه ، ويا بالقانلرده استاتوقونك بقاسی اسباب داخليه ويا خارجيه‌دن دولايی مخاطره‌ده قالينجه ظهور ايده‌بيله‌جكدی . ذيلك قسم متباقيسی حربك نتيجه‌سنده الده ايديله‌جك اراضينك صورت تقسيمنه عائددر .

اوچنجی مقاوله ایسه برنجی مقاولەنك برمادەسندەصورت مخصوصەدە عقد ایدیلەجکی محرر اولان مقاولهٔ عسکریەدن ، مشترك حرب پلانندن عبارتدر . ایلك ایکی مقاوله بولغارستان وصربستان قراللریله باش وکیللری طرفندن امضا ایدلدی ؛ اوچنجی مقاوله ایسه بالآخره هرایکی اردونك ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسلری طرفندن تذکر وتنظیم اولونارق امضالانمشدر.

١٣٢٧ سنەسی کانون ثانی آیی طرفندە صربلرله اتفاق عقدی ایدن انی‌یه تقرر ایدنجه، بولغارلر شباط ابتداسندەیونانلیلرلەدە مذاکرات رسمیەیە ابتدار تشبثندە بولوندیلر؛ اولجه وەنیزەلوس طرفندن غیر رسمی برصورتدە واقع اولان تکلیفلره مستنداً شیمدی یونان حکومتنك صوفیه سفیری (پاناس) واسطەسیله اتفاق تکلیفنی رسماً درمیان ایتمسی لزومنی وەنیزەلوسه اسماع ایتدیلر . پاناس ایکی حکومت بیننده‌کی اختلافاتی ازاله ومودت تأسیسی خصوصنده چوق غیرت وهمت صرف ایتمش اولدیغندن بولغارستانك توجه واعتماد مخصوصنی قزانمش ایدی . یونان باش وکیلی وەنیزەلوس ، بولغار تکلیفندن همان استفاده ایدەرك اتفاق ایچون مذاکرات رسمیەیە ابتدار اولوندی .

نهایت ١٦ مایس ١٣٢٨ تاریخنده صوفیەدە کەشوف ایله پاناس آراسندە (بولغار ـ یونان) اتفاقی امضالاندی. بو اتفاقنامەنك‌دە اساسی ، هرهانکی برسببدن دولایی طرفین عاقدیندن بری حکومت عثمانیەنك تعرضنه دوچار اولورسه بوتون قوتلریله

یکدیکرینه یاردیم و آنجق بیرلکده مصالحه ایتمکدن عبارتدی. هرنه‌صورتله اولورسه‌اولسون حقوقك مختل اولماسی‌ده‌حکومت عثمانیه‌نك تعرضی کبی تلقی اولونیوردی . شوحالده ظاهرده تدافعی فقط حقیقتده تدافعی‌وتعرضی اتفاق عقد ایدیلمش‌ایدی؛ چونکه حقوقك‌مختل‌اولدیغنی ادعا ایتمك‌ایچون‌پك چوق وسیله وبهانه ایجاد اولونابیلیردی .

بوتون بوایشلر بزم علیهمزه دونرکن ؛ بوتون طوزاقلر بزه قارشی قورولورکن بز نه یاپیوردق ؟..

خارجی بر دشمنله حرب ایتمکلکمزه رغماً بربرمزله بوغوشیوردق؛ هیچ بر طرف سلامت وطن ایچون‌فداکارلق ایتمه‌یور؛ مهالك خارجیه اصلا نظردقته آلنمایوردی. حکومتك بوتون مساعیسی مجلس مبعوثانی فسخ ایتمك ویکی انتخاباتده کندی طرفدارلرینی طوپلامق جهتلرینه معطوف ایدی . مخالفلرده هرنه‌صورتله اولورسه حکومته ایقاع مشکلاتدن چکنمه‌یورلردی .

قیش کچمش ایدی؛ ایتالیا ایله‌بش آلتی آیدن بری‌طرابلسده حرب ایدیلمکده ایدی . ایتالیانلرك داخله تجاوزلری عقیم بیراقیلمش وبوخصوصده اپجه ضایعات ویردیرلمشدی . آرتق مصالحه ایده‌رك بالقانلرده ظهور ایده‌بیله‌جك هرهانکی برحربه قارشی حاضرلانمق ، بوزولمش اولان ترتیبات عسکریه‌مزی دوزه‌لتمك ، بوشالمش اولان خزینه‌مزی برمعتاد استقراض ایله

دولدورمق لازمدی ؛ فقط قوف برغرور هپمزی ، بالخاصه زمامداران اموری استیلا ایتمش ایدی : «شانلی اردومز تجاوزات «خارجیه‌یی هرزمانه دفعه کافیدر؛ اوروپا‌صرافلری هرزمانه بزم «کبی بورجنه صادق مشتریلره پاره اقراضه ایدر.» دییوردق. حال بوکه‌شانلی اردونك ماهیت حقیقیه‌سنی ایش باشنده‌کیلر ادراك ایتمه‌یورلردی؛ براردودن اللی آلتمش طابورك یمنده، حورانده داغنیق بولونماسی، تعلیم و تربیه‌یه اهمیت ویریلمه‌مسی، دمیریوللرك ووسائط بحریه‌نك محدودیتی ، پاره‌نك قلتی ونهایت اردونك یکیدن تنسیقنه ابتدار اولونماسی ، اسکی ماکنه‌نك بوزولمش ویکیسنك هنوز حسن ایفای وظیفه ایده‌جك برحاله کلمه‌مش اولماسی کبی شیلرك وقوعی محتمل برحربده نه‌کبی فنالقلر ایراث ایده‌بیله‌جکی تقدیر ایدیله‌میوردی ...

مشروطیتك اعلانندنبری بلاپروا تطبیق ایتدیکمز سیاست مالیه‌نك‌ده سربستیٔ اقتصادیمزی تحدید ایتدیکی اصلا نظردقته آلنمایوردی : هرسنه عادی بودجه‌سنده کلیتلی آچیق ویره‌ن وبو آچیغی استقراض خارجی ایله قاپادان بر حکومت ، آیاغنی یورغانه کوره اوزاتمایارق دائما بورج ایله یاشایان بر مسرف دیمکدر ؛ مصارف عادیه‌یی قاپاتمق ایچون بورجه مراجعت ، یه‌جك اکمکنی بورج ایله تدارك دیمکدر؛ بورج ویرنلر یوز چویرنجه ویا حرب کبی بر حال فوق‌العاده ظهور ایدوب بیطرفلق حسبیله حکومات اجنبیه تبعه‌سی اقراض ایده‌مه‌ینجه،

نهـايت آچلق باش كوسترير . نته‌كيم پاره‌سزلق بوتون حرب اثناسـنده تأثيرات مضره‌سنى ارائه ايتمش وصوك زمانده حكومت الك عادى ومبرم مصارفنى ، اردونك و مأمورينك معاشاتنى آيلرجه تأديه ايده‌مه‌مشدر . مالى اوروپا هيچ برزمان ال اوزاتديغمز زمان همان بزه پاره ويره‌جك برمنبع دكلدر . اقراض واستقراض مسئله‌سى‌ده باشلى باشنه بر سياست تشكيل ايدر. بوحال اوته‌دن برى معلوم وبزجه متعدد تشبثلرله مجرب ايدى .

استقراض آنجق فوق العاده مصرفلر ايچون ومستثنا زمانلرده ياپيلير. بورج پاره ؛ بويوك برشبكهٔ طرق ، دمير يولى انشاسى كبى تشبثات جسيمهٔ صناعيه، دفعةً اردونك طوپلرينى، تفنكلرينى دكيشديرمك ويا دونمايى احيا ايتمك كبى مستثنا مصرفلر ايچون تدارك اولونور ؛ نته‌كيم بر خانه صاحبنك‌ده دوكون ياپمق ، أو ياپديرمق كبى فوق العاده مصرفلر ايچون بورج ايتمسى مجازدر؛ يوقسه ايلريده معاشمك آرتماسنى محتمل كورديكم جهتله شمديدن قاپوبى بويوك آچارق آچيغى بورج ايله قاپاديرم ديمك حماقتدن باشقه برشى دكلدر .

حربك نه قدر بويوك مصارفى موجب اولديغى وآنجق پاره ايله دواملى وثباتكارانه برحرب اجراسنك ممكن بولنديغى اثباته لزوم يوقدر. آلمانيا كبى زنكين بر دولت معظمه‌نك بيله حرب آقچه‌سى اولمق اوزره (شپانداو)ده حبس ايتديكى ميليونلر

هر كسك معلوميدر . شو حالده هرسنه عادی بودجه‌ده آچیق ویرمه‌نك نه سقیم برسیاست ماليه اولدیغنی، قابلیت حربیه‌مزی نه درجه‌ده تحدید ایتدیکی تبین ایدر .

اطرافمزده‌کی‌قومشودولتلرك عليهمزده دولاب‌چویردکلری برزمانده بزم ، هر شيدن بی خبر ، داخلی احتراصلر آراسنده پنجه‌له‌شمکلکمز دیپلوماتلرمزك هیچ بر صورتله یوزینی آغارتاجق برشی دکلدر. بالقان حکومات صغیره‌سنك بزم حقمزده نه کبی افکار بسله‌دکلری اوته‌دن بری معلومدی . ما کدونیا مسئله‌سی‌کچن (عثمانلی-روس) حربندن بری‌موجود ومعلقدی؛ ما کدونیا ایچـون دفعاتله اختلاف مسلح ظهوری تهلکه‌سنی آتلاتمش ایدك ؛ بناءً عليه بالقان حکومات صغیره‌سنك دائما فرصت بین اولدقلری آشکار ایدی .

(عثمانلی-ایتالیان) حربنك ظهوری‌بالقان دولتلرنده یکیدن امیدلر ، أمللر اویاندیرمشدی؛ بو دولتلرك منفرداً ویا مشترکاً بزه قارشی حرب ایتملری هر زمان ممکن ایدی ؛ هر بریسی کندی احتراصاتنی تسکین و تطمين ایده‌جك پارچه‌لره نائل اولابیلیردی . شو حالده حکومات مذکوره بیننده موقةً بر اشتراك حصولی مستحیل عدایتمکه هیچ برسبب یوقدی. حتی بواحتمال خاقان سابق زماننده بیله دفعاتله نظردقته‌آلنمش وبوکا قارشی ایی کوتو تدبیرلر اتخاذینه چالیشلمش ایدی : بوچپلاق حکومتلرك معترض ارکاننه بعضاً پاره، بعضاً رتبه ، بعضاً نشان

بعضاً مساعدات اقتصادیه ویره‌رك هر بری منفرداً جلب ایدیلیر وعلیهمزه اتفاق ایتملرینه میدان ویریلمه‌مك ایسته‌نیردی؛ قره‌داغ قرالنـه ، اوغلنه ، قاریسنه ویریلن کمیلر ، پاره‌لر ، رتبه‌لر ، کوپه‌لر مشهوردر [*]. عسکری پلانلر تنظیمنده‌ده درت بالقان حکومتنك مشترکاً بزه اعلان حرب ایتملری احتمالی دائما نظر دقته آلنمش ایدی ؛ گرچه بالقان حکومات صغیره‌سی میاننده موجود عرق ومذهب اختلافاتیله بعض رقابتلر بونلرك اساسلی برصورتده برهیئت متفقه وجوده کتیرملرینه مانع ایدی؛ لکن اشتراك منافع حسبیله جمله‌سـنك بر رقیبه قارشی موقةً اتحاد ایتملری پك اعلا ممکندی .

بو احتماللر موجود اولونجه بوتون مأمورین سیاسـیه‌نك باشلیجه دوشـونجه‌لری ، بالقان اتفاقنه میدان ویرمه‌مك وبو اتفاقك وقوعنی درعقب کشفه چالیشه‌رق تدابیر لازمه اتخاذی ایچون حکومته وقت بیراقمق اوله‌جقدی. حالبوکه نه داخلده‌کی ونه خارجده‌کی مأمورین ورجال دولتمز بو بابده صرف همت ودقت ایتمه‌یورلردی. هله سفارتخانه‌لرمز ارکاننك اویودقلرینه، آییق زمانلرینی رخاوت ویاقمار وسفاهت ایله کچیردکلرینه هیچ شبهه یوقدر. صوفیه سفارتخانه‌سندن چالینان اوراق مسئله‌سی میدانده‌در.

---

[*] بز دور مشروطیتده هم بونلری کسدك ؛ هم قدرت وقابلیت عسکریه‌مزی اونلری صوصدوراجق بردرجه‌یه کتیرمدك؛ (استحضا- رات عسکریه‌ده‌کی نقصان) بحثنه مراجعت .

مأمورين خارجيه‌نك اوفاق برهمتی (بولغار - صرب) و(بولغار - يونان) اتفاقلرينی كشفه كافی ايدی : چاريقوفك درسعادتدن انفكاكی ، بلغرادده روسيه سفير جديدی هارتوبغك افكار سياسيه‌سی وبلغراد محافليله صيقی تشبثاتی ، كه‌شوفك ويانه‌ده بولغار سفيريله مذاكراتی كه‌شوف ايله ميلووانويچك واغونده ونيش جوارنده ملاقاتلری؛ بولغار مجلس مبعوثاننك معاهدات خفيهٔ سياسيه عقدی صلاحيتنی اعطاسی ، صوفيه‌ده‌كی شنلكلر ، بالجمله بالقان ولی‌عهدلرينك بالخاصه يونان ولی‌عهدينك اشتراكی كبی امارات بالقان حكومتلری مناسباتنده بر فوق‌العاده‌لك اولديغنی افهامه كافی ايدی ؛ وقايع ماضيه و(عثمانلی-ايتاليان) حربی حسبيله حكومتك دوچاراولديغی ضعف دلائل مذكوره ايله قارشيلاشديريلنجه بزم عليهمزه بر اتفاق احتمالی ميدانه چيقار ايدی .

بالخاصه بلغراد ايچون مسئله پك قولايدی. بلغرادده عثمانلی وآوستريا سفارتخانه‌لرينك منفعتی مشتركدر. هرايكيسی‌ده همان عينی وظائف ايله موظفدر ؛ برينك كشفياتی ديكرينك دائما ايشنه يارار . بناءً عليه بوواسطه ايله‌ده يكی كلن روسيه سفيری هارتوبغك مساعيسی درعقب آكلاشيلابيليردی .

مسلك سياسیٔ خارجيمز ، اكر وارسه بوتون بالقان حكومتنه قارشی مخاصمه‌دن عبارت ايدی : صربستانه قارشی آدرياتيك دمير يولی مسئله‌سنده مساعده‌كارلق ابراز ايده‌رك دوستلغنی

تأمین ایتمدك. قره داغلیلرك عادتی کسه‌رك مالیسور عصیانلرینه سبب اولدق. بولغارستان ایله آره‌مزده یك چوق و اکثریسی حقیقةً غیر قابل حل مسائل وار ایدی. یونان ایله آرامزده معلق قالان کرید مسئله‌سنك‌ده دائمی بر منبع فساد تشکیل ایتدیکنه شبهه یوقدر. «کرید بزم جانمز، فدا اولسون قانمز».. اوت، پك مشکور بر سعی اولمق اوزره بر زمانلر یونانه قارشی قوای تجاوزیه احضارینه چالیشلمش ایدی. او زمان هنوز آوه‌روفی تدارك ایتمه‌مش اولان یونان دونمانسنه تفوق ایچون ابی فداکارلقلر ایدیلمش ایدی. بوکا رغماً کرید مسئله‌سنك لهمزه حلنه اوروپا دول معظمه‌سی هیچ یاناشمایوردی. کرك بزه وکرك یونانه قارشی «شیمدی مسئله‌نك حل زمانی دکلدر» جوابی ویریلیوردی. بو جوابدن کرچه عوام برشی استخراج ایده‌منسه‌ده، بونده رجال حکومتك هرحالده آکلایابیله‌جکلری، آکلامالری لازم پك چوق شیلر واردی. بز یالکز یونانه قارشی براً وبحراً قوتلی ایدك. مشروطیت اعلان اولونمش، واوچ درت سنه‌دنبری پك اعلا تطبیق اولونیوردی. شوحالده مسئله‌نك حلنی باشقه زمانه تعلیقدن دول معظمه‌نك کوزتدیکی مقصد نه‌در؟.. بزم دها قوتلی اولمامزه انتظار ایسه بوکا لزوم یوق، فقط بالعکس بزم ضیقنتلی بر زمانمزده (بوسنه ـ هرسك) نظیره اولمق اوزره بر امر واقع وجوده کتیرمك دها زیاده ملحوظدی؛ بناءً علیه بو مسئله‌نك حلنی تعلیقه راضی اولمق

هر حالده بزم ایچون مضردی ؛ اییکوتو بر نتیجه‌یه باغلامق لازمدی .

(عثمانلی ـ ایتالیان) حربی ظهور ایدنجه ، دونمامز بالمجبوریه چاناق قلعه‌دن دیشاری چیقامادی . شو حالده یونانه قارشی آرتق تفوق بحریدن بحث ایتمك بالطبع ممکن دکل ایدی . ذاتاً یونان او زمانه قدر آوه‌روفی تدارك ایده‌رك موازنهٔ بحریه‌یی تأسیس ایتمش ایدی ؛ فقط بز عناد جاهلانه ایله تك آوه‌روفك کندی کمیلرمزه فائق اولدیغنه اینانمق ایسته‌میوردق ؛ بو بابده ارباب اختصاصك ارشاداتنه قولاق آصمایوردق [*] . بزم تفوق بحریمز موضوع بحث اولامایجه ، کرید مسئله‌سنك تکرار اویانماسی پك ممکن ایدی . یونانك یا بالفعل تجاوزی ویا برآ کندینی بر استیلایه معروض براقمق ایچون دیکر بالقان حکومتیله تشریك مساعی ایتمسی قابل ایدی . بر کریدلی آووقاتك آتنه‌یه کلوب یونان قابینه‌سنه ریاست ایتمسی هر حالده کرید مسئله‌سی ایچون بزه خیرلی اولمایه‌جقدی . ایر کیچ باشمزه بر کلاه کچیره‌جکی بدیهی ایدی . فی الحقیقه دها ایتالیا حربندن اول (ونیزه‌لوس) بولغارستانه مراجعت ایده‌رك بر اتفاق عقدی تشبثنده بولونمش ایدی ؛ بناءً علیه ، هیچ اولمازسه ، ایتالیا حربی اثناسنده موقت اویوشمه‌لر قبیلندن کریده مقابل یونان ایله عقد اتفاق ایدیله بیلیردی . خایر ، بز هر کسه قارشی

[*] (بحریه‌یه اهمیت ویرمه‌مك) بحثنه مراجعت .

میدان اوقودق .. حالبوکه قوتمز ، یالانجی پهلوانلقدن باشقه‌بر شی دکلدی؛ فقط بز بونی ادراك ایتمه‌یوردق ؛ وکندمزی پك قوی ظن ایدییوردق ...

ایشته کوروليورکه دیپلوماتلرمز، بوقدر دلائل‌فارشیسنده بالقان اتفاقنی نه منع ونه کشف ایده‌مدیلر . سیاست مالیه‌ده اولدیغی کبی سیاست خارجیه‌ده‌ده بجریکسزلك هر طرفده حکم‌سوردی. ظن ایتمیه‌لم که‌یالکز عسکرلر روم ایلی‌فلاکتندن مسئولدرلر ؛ مأمورین مالیه وخارجیه‌مزده بو فلاکتده اهمال وتسیبلریله ذی مدخلدرلر . اردو وظیفه‌سنده نه‌قدر جهالت وبجریکسزلك کوستردیسه‌سیاست مالیه وخارجیه‌دخی اودرجه‌ده مدافعهٔ وطنه تماس ایدن وظیفه‌سنده لاقیدی وبصیرتسزلك کوسترمشدر .

پایتختده حکومت ایله مجلس مبعوثان آره‌سنده‌کی جدال آرتق ، بر صفحهٔ جدیده‌یه کیرمشدی : نهایت حکومت مقصدینه نائل اولارق مجلس مبعوثانی فسخه موفق اولدی . ۱۳۲۸ سنه‌سی بدایتنده انتخابات جدیده‌یه باشلاندی . ینه‌داخلی مسائل اقدم امور حکومت عد ایدیلیور ومهالك خارجیه اهمیت ویریلمه‌یوردی .

ایتالیا طرابلسده ساحلدن ایلری کیده‌مه‌ینجه بزی صلحه اجبار ایچون تجاوزینی آطه‌لر دکزینه‌ده ایصال ایلدی . حالا حکومت عثمانیه ایتالیا ایله سریع برمصالحه‌یه راضی‌اولمایوردی.

آطه‌لر بر بر ایکیشر ایتالیانلرك النه دوشدی . . زیانی یوق . . انتخابات جدیده‌ده اکثریت مطلقه‌یی تأمین ایتمك دها مهم مسئله ... هرطرفده پروپاغاندالر ... مع التأسف بعض کزیده ضابطلرمزده بو سیاسی پروپاغاندالره اشتراك ایتدیریله‌رك انتخابات جدیده‌ده تأمین موفقیته چالیشدیلر .

بر دولت معظمه‌ایله حرب ایدرکن، وضعیت عسکریه ومالیه‌مز بر بحران کچیریرکن بوتون داخلی مسائلك تسکینی اقتضا ایدر؛ بز بالعکس اك وخیم بر مسئلهٔ داخلیه‌یی حله قالقدق. مخالفلری ازه‌رك همان تمامیله کندی طرفدارلرمزدن مرکب بر مجلس مبعوثان تشکیل ایتمکله اوغراشیورز. بویوزدن مملکتده‌نه کبی بحرانلر تولد ایدر ؟ بوصورتله ظهور ایده‌جك مشکلات داخلیه ایله اوغراشمق ایچون وضعیت خارجیه مساعدمیدر؟ بونقطه‌لر اصلا دوشونولمیوردی . .

نهایت انتخاباتك قسم اعظمی بیتیور ؛ صانکه مجلس مبعوثانی طوپلامق غایت مستعجل بر مجبوریت وطنیه ایمش کبی انتخاباتك انتهاسی بکله‌نمه‌یه‌رك مجلس مبعوثان آچیلیور ؛ مخالفلر غایت آز؛ اعلا . . فقط آرناوودلق انتخاباتی یاری یولده بیراقلمش . اوراده مخالف مبعوثلرك دیشلیلری پك کسکین ... اکثریسی ادبسزلکده یکتا ... یکیدن مبعوث اولمازلرسه بر عصیان ظهوری محتمل . نه موقع اقتدارده‌کی فرقه بر آز فداکارلق ایده‌رك بونلرك مبعوث اولمالرینه رضا کوستریور ؛ نه مخالفلر

ایجابات حمیتی نظر دقته آلارق مملکتدەشورش ایقاعندن خذر ایدییور . احتراص هر ایکی طرفك کوزینی قارارتمش.. مسائل خارجیه اصلا دوشونولمیور .. مخالفلر جاهل آرناوودلری درلو درلو اغفال ایدرك حکومته قارشی عصیان ایتدیرییورلر. عصیان درعقب توسع ایدییور . وشمالی ارناوودلق ، بالخاصه پرشتنه جواری فوران ایچنده قالیور . بر طرفدن حکومت سبب ویرمکله مهم بر خطای سیاسی یاپیور ؛ دیکر طرفدن مخالفلر وضعیت خارجیەیی دوشونمەیەرك صرف منافع شخصیه ایچون جاهل خلقی آیاقلاندرمقدن چکنمەیورلر ؛ بوکا خیانتوطندن باشقه بر معنا ویریلەمز . ذاتاً بو عصیانده صرب پارەسیده اییجه رول اوینامشدی . ادریس صفرك بالقان حربی اثناسنده صربلر طرفندن ناصل آلقیشلاندیغنی کورولدی . پرشتنەلی حسن بكوسائرەمجبا شیمدی اسقوپچینایەمی اعضا اولەجقلر؟.. مبعوث اولامادم دییه خلقی عصیان ایتدیرمك موافق حمیت وانسانیتمیدر ؟...

حکومت بو عصیانی تسکین ایچون عسکر سوقنه قیام ایدییور ؛ بالطبع بو خطا اوستنه خطادر ؛ کرچه بر آووچ سبتمغزانك قازغان قالدیرماسنه قارشی بویون اکمك هیچ بر زمان موافق دکلدر . حکومت بویله شیلره قارشی اظهار عجز ومسکنت ایدرك بونلرك الندە بازیچه اولمامالیدر ؛ فقط مهالك خارجیه موضوع بحث اولدیغی زمان وسائط صلحیه

ایله ایشی یاتیشدیرمغه چالیشمق ویاخود موقةً موقع اقتداری باشقه بر قابینه‌یه ترك ایدرك کندینی فدا صورتیله سلامت‌وطنی تأمین ایتمك لازمدر . آرناوودلغه عسکر سوقی شبهه‌سز فنا اولان وضعیت عسکریه‌مزی بر قات دها بوزاجقدی ؛ برمهم قوهٔ عسکریه یمنده وجوارنده حال حضریسیله تأدیب عصاته مأمور ؛ بونلر بر حرب ایچون الدن چیقمش ایدی . دیکر مهم برقوتی‌ده آرناوودلره قارشی سوق ایدرك ایچندن قولای قولای چیقیلماز برکریوه‌یه صوقمق اونلری‌ده بر حربه قارشی درعقب قابل استعمال برحالدن چیقارمق دیمکدر . بزده‌اوته‌دن بری عادتدر : داخلی شورشلره قارشی شکل حضریسیله عسکر سوق ایدرز . حال‌بوکه بونك بر سفربرلك وقوعنده نه وخیم قاریشقلقلری مؤدی اولاجغنی رجال عسکریه‌مز ادراك ایده‌میوردی . ایشته برنجی فرقه‌نك بوتون بالقان حربنده‌کی حال پریشانیسی بوکا بر مثال بلیغدر [*] .

شیمدی مسائل داخلیه بوس بوتون وخامت پیدا ایتمش ایدی ؛ آرتق (عثمانلی ـ ایتالیان) حربی موضوع بحث اولمایوردی ؛ هرکس ، خلق ، مأمورین ، عسکرلر ورجال حکومت آرناوودلقله مشغول اولیورلردی . حتی ممالك اجنبیه‌ده‌کی سفرامز بیله وظیفه‌لرینی اونودارق باشلرینی شمالی آرناوودلغه ، بش آلتی‌آی صوکرا مسکین صربلرك آیاقلری

[*] (استحضارات عسکریه‌ده‌کی نقصان) بحثنه مراجعت

آلتنده پك ذليلانه چيكنه‌نن پرشتته محرالرينه چويرمشلردى.

بواثناده ، بولغارستانله يونان اتفاق مذاكراتنى بيتيره‌رك ١٦ مايس ١٣٢٩ تاريخنده معاهده‌يى امضالاديلر؛ ينه هپمز خارجه قارشى غفلتده ، داخلى احتراصده بردوامز ..

ايتاليانلر ازمير جوارينه عسكر چيقاراجقلرينى ، چاناق قلعه بوغازينى ضبط واستانبوله كله‌جكلرينى مقام تهديدده اشاعه وبزى صلحه اجبار ايدييورلردى . بز قهرمانلر ، حالا كور كورينه عنادده دوام ايدييورز. حال بوكه طرابلسده (ظانظور) محاربه‌سى اولمش؛ ايتاليانلر بزمكيلرى ترك موضعه مجبور ايتمشلر وجبخانه‌مزك همان كافه‌سنى ياقمشلردى. بوندن صوكرا طرابلس جهتنده اوزون اوزادى‌يه مقاومته پك كووه‌نه‌مزدك . اگر ايتاليانلر (ظانظور) محاربه‌سندن صوكرا درعقب تعرضى حركاته دوام ايتسه‌يديلر ، مقاومت امكانى يوقدى . گرچه بنغازى جهتنده دها ايى مقاومت ايديليوردى ؛ فقط بوتون بو مقاومتلر ، بوفداكارلقلر طرابلسى ايتاليانلردن قورتارمغه كافى دكلدى. ايركچ طرابلسى فدايه مجبور ايدك. بارى وطنك سائر جهتده‌كى اسباب مقاومتنك زوال بولماسنه ميدان ويرمه‌يه‌لم، وناموس عسكريمز قورتولمش اولديغندن نسبةً مساعد برمصالحه ايله شو نتيجه‌سز حربى بيتيره‌لم . خاير ، مقاومت . . داخل سياستده‌ده شدت احتراص ....

ازميرده قونسولوسلردن برى آيدين واليسنه ايتاليانلرك

او حوالی‌یه عسکر چیقاراجقلرینی وبو مقصدله ایتالیاده مهم تدارکات یاپیلدیغنی سویلر... دیکر طرفدن عادتا حربیه نظارتی مشاوری صفتنی طاقینمش براجنبی آتاشه‌میلیتری آرتق ایتالیانلرله آنا وطنده‌ده چارپیشیلاجغنی، شیمدی هرایکی اردونك قیمت حقیقیه‌سی میدانه چیقاجغنی بیان ایدر .. بوتون بواستخبارات آژانسلرك اشاعاتیله توافق ایدییور . . او حالده همان ازمیر وچناق قلعه حوالیسنه برر اردو سوقنه قرار ویریلیور . . بو نه عظیم وقوی الشکیمه بردولتدرکه، هرطرفده متعدد اردولری داخلی وخارجی دشمنلرله چارپیشدیغی حالده ینه شوکت وعظمتی باقیدر... همان ردیفلر طوپلانیور: حزیران ابتداسنده ازمیر وچاناق قلعه حوالیسنده اوتوزر قرقر بیك کیشیلك برر اردو تجمع ایدییور .

دیکر طرفدن آرناوودلق مصادمه‌سی بردوام . مخالفلر، یاپدقلری خیانتلر یتیشمه‌یورمش کبی، شیمدی‌ده حکومتك اولی‌الامرك اوامرینه تبعیتله آرناوودلری تأدیب ایچون کیدن عسکرلره زهر القاسنه باشلایورلر : برنجی فرقه ضابطانندن بر قسم عظیمنی اغفال ایدرك (آرناوودلرك مطالبی محقدر؛ بز بووطنداشلرمزه قارشی سلاح آتمایز) مدعاسنی درمیانه‌سوق ایدییورلر . ایشته اردو ایچنده هرج ومرج تظاهر ایتدی؛ ذاتاً تعلیم وتربیهٔ عسکریه یوق ایدی؛ شمدی برده اطاعت انضباط ومختل اولدی . لعنت مسببلره ! . . صد هزار تأسف

اغفال اولونانلره ! . .

عینی زمانده استانبولده وازمیرده‌کی ضابطانك بر قسمی اغفال اولونارق بونلرده بعض مدعیاتله اورتایه چیقدیلر . شمدی آرتق دشمنلرمز کمال ممنونیتله صیریتیورلر ؛ وقازغانه قویدقلری آشك قوام زمانك تقربنی کورمکدن پك محظوظ اولیورلردی ..

آوستریاوفرانسه‌حکومتلری ۱۳۲۸ سنه‌سی‌مایس وحزیران آیلرنده بالقان حکومتلرینك اتفاق عقدایتدکلرینی، وضعیتمزك وخامتنی ، ایتالیا ایله سریعاً صلح عقد ایدلمسنی بزه توصیه ایتدیلر ؛ فقط بز طریق احتراصده او قدر ایلرله‌مشدك که کری چکیلمك پك کوچدی . کوزلرمز بولانمش وسهالك خارجیه‌یی کورمیور ایدك . کوسترەنلرەده ایناغیوردق . ایتالیا ایله اسویچره‌ده باشلامش اولان خفی مذاکرات صلحیه‌ده استغنا کارانه حرکت ایدییوردق. بومذاکرات چوق درجه‌ده بطی جریان ایدییوردی. کویاطرابلسی ویریرسه‌ك عرب قومی عصیان ایده‌جکمش .. حال‌بوکه الده فرانسه‌نك اخطاری کبی واضح برسبب وارایکن هیچ کیمسه‌نك اتهامه حقی یوق ایدی.

بریاندن چاناق قلعه و ازمیرده ، حتی سوریه سواحلنده ایتالیانك تجاوزینه قارشی حاضرلانیوردق . دیکر طرفدن بالقان‌حکومتلرینك‌اتفاقی‌اخبارایدیلیور. ایشته‌وضعیت‌خارجیه‌نك بویله الك بحرانلی بر زمانده بیله سیاست داخلیه‌ده فداکارلق

ایده‌مدك؛ ینه آرناوودلقده‌كی جنك دوام وبریاندن تازه‌عسکر سوقنه تشبث ایلدك. شوصورتله وخامت احوال تزییدووضعیت عسکریه‌مزك فنالغی تشدید ایدیلدی . باقیکز فرانسه رئیس جمهوری اولان موسیو پووانقاره دهاهنوز باش‌وکیل وخارجیه ناظری ایکن ۱۳۲۸ سنه‌سی تشرین ثانیسنده فرانسه مجلس مبعوثاننده نه سویلدی : «اوزون مدتدنبری بالقانلرده مشکلات «وخیمه ظهورندن اندیشه ایدییوردق. کچن کانون ثانیدنبری‌اوروپانك «ایرکیچ شرقده مصادف اوله‌جغی بعض احتمالات حقنده روسیه ایله «مذاکراتده بولنمقده‌ایدك. روسیه حکومتی دها اوزماندنبری‌بالقانلرده «استاتوقونك محافظه‌سی اساسنه صادق قاله‌جغنه دائر تأمینات اعطا «ایلمشدی ؛ فقط ایتالیا ایله حربك دوامی، قره‌طاغ حدود حادثاتی ، «آرناوودلق عصیانی و اصلاحاتك تطبیقنده‌كی تأخر صلحك دوامنی «کیتدکجه اشکال ایلمکده ایدی .

«نیسان ابتدالرنده بلغارستان وصربستانك آره‌لرنده بر معاهده‌نامه «عقد ایلدکلرینی خبر آلدق . بلغارستان ایله یونانستان بیننده براتحاد «حصولی‌ایچون مذاکراته دوام‌ایدلدیکنی دخی دیکر طرفدن‌اوکرندك. «بوائتلافك ماهیتی حقنده خبر آله‌مامش اولقله برابر یکیدن تهلکه‌لر «عرض ایده‌جك برماهیتده کوروندی. بالآخره بونی بتون وضوحی «ایله خبر آلنجه براختلاف احتمالاتنی دها ایی تقدیر ایتدك. برچوق «دفعه‌لر وحقیقی برحس دوستانه ایله حکومت‌عثمانیه‌یه مراجعت‌ایتدك. «بو وضعیتك تهلکه‌لرینی ایضاح ایلدك . ایتالیا ایله صلح عقدینی‌تسریع «ایتمسنی ، اصلاحاتك سرعتله تطبیقنی توصیه ایتدك؛ فقط کونلر‌کچیور، احوال دها زیاده تهدید آمیز اختلاطات عرض ایلیوردی .»

بوواضح اخطار قارشیسنده بالقان اتفاقنك بوزولماسی ایچون هیچ برتدبیر اتخاذ ایدیلمه‌دی ؛ مثلا یونانستانه کرید

خصوصنده مساعده‌كارلق ابراز ايدەرك اونك دكل بيطرفلغی، بزم ايله اتفاقنی بيله تأمين ايتمك قابلدی. ناصل كه، بولغارستان رومانيايه حدود تصحيحاتی وعد ايدرك بيطرفلغی تأمين ايتمشدی؛ فقط بزم قوف غرورمز بويله شيلری ذل، تنزل عد ايدر... بونلر ديپلوماتلقدر؛ فقط بزده اوديپلوماتلر . . . حكومت آدملری ايچون الك بويوك خاصه دوراندیشلكدر؛ برآتیٔ بعيده‌ده وقوعی محتمل هردرلو مهالكی ذكا ومعلوماتی سايه‌سنده كورەرك دها اول تدابير لازمه اتخاذ ايتمك اقتضا ايدر؛ پك چوق سنه‌لردن صوكرا محسناتی كوروله‌جك موادی دهاشیمديدن فرق وادراك ايدەرك حاضرلق كوزەتمك لازمدر. يوقسه كونی كونه ياشامق، آنجق ذكا واقتداری بسيط اولان علی العاده انسانلره ياقيشير؛ امور حكومت مسؤليتنی دوش تحمله آلمق قولای برشی دكلدر.

سياسی منازعاته اردويی آلت اتخاذ ايتمك نهايت نتيجۀ مضره‌سنی كوستردی: استانبولده و ازميرده وظائف اصليه‌سنی اونودان برطاقم ضابطان ادعالرينی ايلری واردیرديلر؛ آرناوودلقده‌كی عسكرك برقسمی ايله آرناوودلر اويوشديلر؛ مناستر وسائره‌ده بعض ضابطان حكومته قارشی مخالف سياسی ادعالرله داغه چيقديلر. وجبراً انتخاب ايديلن مبعوثلری قبول ايده‌ميه‌جكلرينی بيان ومجلس مبعوثانك فسخنی طلب ايتديلر. شو صورتله اردويه تفرقه كيرمش اولدی. نهايت قابينه استعفايه

مجبور اولدی . مخالف فرقەیە متمایل برقابینە موقع اقتدارە كلدی . اودە احوال داخلیەیی تسكین ایچون مجلس مبعوثانی فسخ ایتمكە قالقدی . مبعوثلر تمرد ایتدیلر؛ كویا كە كرۀ ارض اوزرندە یالكز حكومت عثمانیە واردر؛ كویا كە بوحكومتە هیچ خارجی تهلكە ایراث مضرت ایدەمز؛ بناءً علیە داخلی جنكلرمزە دوام ایچون هیچ براندیشەیە لزوم یوقدر .....

بومجادلاتدە علاقەدار اولان هیچ برانسان، قفاسنی اللری آراسنە آلوبدە ممالك خارجیەیی دوشونمەدی ؛ ادعاسندن ، احتراصندن ، منافع شخصیەسندن برپارچە فداكارلق ایدەرك وطنی قورتارمغی واحتراصلرینی، حتی انتقاملرینی باشقە برآسودە زمانە صاقلامغی تأمل ایتمەدی .

مبعوثلر مبعوثلقدن واز كچمەدیلر ؛ حكومت اصرار ایتدی . نهایت پادشاهك فسخ ارادەسنە قارشی بیلە اثار طغیان كوسترەرك فسخی قبول ایتمەدیلر . واعالرنجە تعطیل مذاكرات ایتدیلر ؛ فقط حقیقتدە مجلس فسخ اولونمشدی .

بزبومدهش داخلی بحرانلری تولید وادامە ایدركن خارجدە ایتالیا ایلە حرب دوام ایدییوردی ؛ ازمیردە وچناق قلعەدە ایكی اردو هركون دشمنك تجاوزینە انتظار ایدییوردی. حتی بركیجە دشمن چاناق قلعە بوغازینە بر طورپەدوبوط هجومی یاپمشدی . ایتالیا ایلە حربك دوامی حسبیلە یمندەكی قطعات جلب ایدیلەمەمشدی ؛ وضعیت مالیە وعسكریەمز كیتدكجە

قنالاشيوردی . دونما متمادياً استيم اوزرنده دورمق ، تعمير ايديله‌مه‌مك حسبيله خراب اوليور وقيمت حربيه‌سنی تدريجاً غائب ايدييوردی .

بالقان حكومات صغيره‌سی آرتق اك مساعد زمانك حلول ايتديكنه قانع اولديلر . او زمانه قدر آرالرنده عقد ايديلن اتفاقلر ظاهراً تدافعی بر مقصد اوزرينه مؤسس ايدی ؛ فقط دشمن مشتركك داخلاً وخارجاً زبون بر حاله كلمسی بوتون احتراصلری ميدانه چيقاردی ؛ شيمدی بولغار قرالنك كوزی اوكنده عثمانلی اردوسنك سريعاً مغلوبيتی ، ماكدونيانك متفقين عسكری طرفندن استيلاسی ، نهايت بولغار بايراغنك آطه‌لر دكزی كنارنده تموجی وساٸره بر بر چيد رسمی ياپيور ايدی . تردد‌له فرصت غائب ايتمه‌يه‌رك همان ماكدونياده بومبالری پاطلاتدی . ديناميتلر اهل اسلامك زياده تعصبلرينی تحريك ايده‌جك يرلره جامعلره وضع اولونديغندن درحال بولغارلرك اميدلری حصول بولدی ؛ بومبا پاطلايان يرده بولغار اهالی مسلملرك تعرضنه دوچار اولديلر . بونك اوزرينه رسمی بر فرياد قوپدی . ديكر طرفدن بولغارستان همان متفقلرينه مراجعت ايده‌رك تركيا عليهنه مشتركاً حرب ايتمكی وقان ايچنده يوزن ماكدونيايی تخليص ايله‌مكی تكليف ايتدی ؛ ١٣ آغستوس ١٣٢٨ تاريخنده بالقان حربنك اجراسی قراركير اولدی . جغرافيا وضعيتی بولغار وصرب اردولرينك متحداً

حركتنى استلزام ايتديكندن ايكى مملكتك اركان حرب رئيسلرى آغستوس وايلول آيلرنده بر قاچ دفعه بيرله‌شه‌رك مشترك حرب پلاننى احضار وتنظيم ايتديلر . بو سياسى حاضرلقلر اثناسنده اردوده يقينده اجرا ايده‌جكى حربه حاضرنيوردى . اوچنجى اردو مفتشلكنى تشكيل ايدن بولغار قطعاتى بالآخره باباجغى قرق‌كليسا تعرضنه حاضرلق اولمق اوزره شمنى قلعه‌سى اطرافنده بر قلعه مانوره‌سى ياپمقده ايدى . جنرال رادقو ديمترى‌يه‌ف شيمديدن كنديسنى وعسكرينى ادمانه قوشيوردى.

تموز نهايتنده آوستريا بالقانلرده‌كى تشوشاتى وبزم غافلانه حركتلرمزى كوره‌رك ايشلك اوكنى آلمق اوزره بزه ماكدونياده اصلاحات ياپمقلغمزى و ١٨٨٨ پروژه‌سنك موقع تطبيقه وضعنى نيم رسمى اوله‌رق توصيه ايتدى . عينى زمانده دول معظمه‌يه‌ده مراجعت ايده‌رك باب عالى وبالقان حكوماتى نزدنده بر تشبث مشترك اجراسنى تكليف ايتدى .

بو خصوصاته دائر بالآخره موسيو پوانقاره ١٣٢٨ سنه‌سى تشرين ثانيده فرانسه مجلس مبعوثانده ايراد ايتديكى نطقده شو ايضاحاتى ويرمشدى :

(افرنجى) اغستوسك ١٤ نجى كونى روسيه‌ده بولنديغم ، بتون اوروپايى علاقه‌دار ايدن مسائل حقنده يكيدن موسيو ساسانوف ايله كوروشديكم اثناده قونت برختولد تكليف معلومنى سرد ايلدى . ويانه قابينه‌سى خصوصات آتيه ايچون كنديسى ايله اجراى مذاكراته حاضر اولوب اولمديغنى دول معظمه‌دن صورييوردى .

١ — بالقان اقوامنه پك مشروع اولەرق طلب ایتدكلری تأميناتی اعطا ایده بیله جك اولان تدریجی بر عدم مركزيت تطبيق ايچون باب عالی يه نصايح اجراسی .

٢ — بو سیاستك نتیجه سنه مصلحانه بر صورتده انتظار ایتملری ايچون بالقان حكومتی نزدنده اجرای تشبثاتده بولنلمسی .

بو صرده غیبوبتم حسبیله موسیو بریان فرانسه نامنه اولەرق بو تكليفی كمال دقتله تدقيق ايلديكمزی اخبار ایتدی. فرانسه نك شرقده كی سیاستی باشلیجه صلح ومسالمت عمومیه نك واستاتوقونك بقاسی خصوصلرینه معطوف اولدیغنی ، بو خصوصده ويانه قابینه سی ايله عينی فكرده بولنمقدن ممنونیت حس ایتدیكنی علاوةً بیلدیردی .

تلغرافله وقوع بولان اخبار اوزرینه موسیو بریانك ویردیكی جوابی تأیید ایتدم . پترسبورغ قابینه سی ده بو زمینده ائتلافجویانه بر جواب ویردی . فقط احوال اوقدر سرعتله جريان ايليوردی كه دولتلر بر ائتلاف حصوله كتیرنجه یه قدر بالقانلرده هیجان آرتدی واندیشه بخش بر درجه یه واصل اولدی .

تقرب ايدن مخاطره قارشیسنده فرانسه حكومتی صوفیه، بلغراد، آتنه وچتینه یه وصایا اعطاسی ايله برلكده بالقانلرده اصلاحات عاجله اجراسنی باب عالی یه توصیه ايچون اوروپا طرفندن تشبثاتده بولنلمسی ايجاب ایتدیكنی تقدیر ایتدی . ایلول ابتداسنده بر آهنك عمومی تأمینی ايچون توسل ایدیله جك وسائط حقنده متفق دوستلرمز ايله تعاطیٔ افكار ایتدك .

فقط (افرنجی) ایلولك اوتوز برنجی كونی بلغار ، صرب یونان اردولری سفربرلكه باشلادی . ایرتسی كونی باب عالیده عینی اثره اقتفا ایتدی .

موسیو ساسانوفك پارسده اثنای اقامتنده مومی اليه ايله متحداً صلح ومسالمت ايچون صوك بر غیرت صرفنه قرار ویردم . دولتلره بر تكليف درميان ایتدك . بو تكليف تعديلاتدن صوكره نهايت بو

شکلده قرار قیلدی : روسیه ، آوستریا اوروپا نامنه اوله‌رق دولتلرك صلح ومسالمتی اخلال ایده‌جك حرکاتی تقبیح ایله‌کارینی وبرلین عهد نامه‌سی ۲۳ نجی ماده‌سنه استناد ایده‌رك اصلاحات اجراسنی درعهده ایلیه‌جکلرینی ، اساساً بو اصلاحات تمامیت ملکیهٔ عثمانیه ایراث خلل ایتمدیکنی ، نهایت استاتوقوده‌حربدن صوکره‌تعدیلاته مساعده‌اولنمیه‌جغنی بالقان دولتلرینه تبلیغه مأمور اولدیلر .

یکی قابینه‌ده اقتدار سیاسیسی متواتر برذات خارجیه‌نظارتنی درعهده ایتمش ایدی .

بوندن باشقه بر پیر سیاستده قابینه‌نك سیاست داخلیه وخارجیه‌سنی تدویر ایدیوردی ؛ فقط بو زواللی وطنك‌اوته‌دن بری دیپلوماتدن نصیبی یوقدر ؛ بویکی قابینه‌ده اویله بر غفلت سیاسیه کوستردی‌که اسکیلرینه رحمت اوقوتدی :

بالقان بحرانی آرتق تماميله معلوم ... بینمزده باطلایان بومبالر براختلاف مسلحك پیشدارلری ... اوروپانك نصایح و اخطاراتی ایقاض ایچون کافی ... بوکا رغماً ینه سرسملك .. وضعیت سیاسیه‌ده بروخامت کورمیور و ایتالیا حربی بهانه‌سیله طوپلانمش اولان آلتمش یتمش بیك کشینك وبالخاصه ۳۲٤ و ۳۲۵ لی افراد موظفه‌نك دفعةً ترخیصنه قرار ویریور . زهی غفلت !.. ایتالیا حربی مناسبتیله ۳۲٤ لی افراد ۳۲۷ سنه‌سنده ترخیص ایدیله‌یه‌رك برسنه‌دن بری سلاح آلتنده ابقا ایدلمش ایدی . ۳۲۸ سنه‌سی ایلولنده‌ده ۳۲۵ لی افرادك ترخیص زمانی کلمشدی . وضعیت سیاسیه مبهم کوروتجه استبدال ایدیله‌جك

افرادی ترخیص ایتمەمك اوتەدن بری هرمملکتده عادتدر؛ وبو عادت بزم مملکتمزده ، بزم اردومزده پك معروفدر . بالآخره آوستریا و روسیه دولتلری‌ده بالقان حربی اثناسنده حاصل اولان گرگینلك مناسبتیله صوك سنه افرادینی ترخیص ایتمەمشلر وحتی بعض افراد احتیاطیەیی سلاح آلتنه آلارق قطعاتك موجودلرینی قابارتمشلردر .

ایشته یکی موقع اقتداره گلن ماهر دیپلوماتلرده وضعیت سیاسیەیی ادراك ایدەمەیەرك یکی قابینەنك بویله بویوك برخطا ایشلەمسنه سبب اولدیلر . وکلای سائرەنك‌ده غفلتلرینه، عدم ادراکلرینه دییەجك یوق .. ایشته اردونك ، ذاتاً مسلسل خطالرله آزالمش اولان قابلیت حربیەسنه وورولان الك صوك ومهم ضربەده بودر .

بوخطایی برقاچ گون صوڭرا آڭلادیلر؛ ونتایج مضرەسنك اوڭنی آلمق ایستەدیلر : تعلیم مقصدیله تکمیل روم ایلیده‌کی ایکنجی صنف ردیف فرقەلرینی سلاح آلتنه چاغیردیلر؛ فقط بوتدبیرك تلافیٔ مافات ایدەمەیەجکی آشکاردر . بالعکس فرصت جو اولان دشمنلرمزك ۱۷ ایلولده عمومی سفربرلك اعلان ایتمەسنه سبب اولدیلر .

بزده برگون صوڭرا بالمجبوریه سفربرلك اعلان ایتدك . شو صورتله باشمزده قوپاجق فورطنەیی گندی ألمزله تسریع ایتدك . ایتالیا ایله آلتی آیدن بری استغناکارانه اداره ایدیلن

صلح مذاكراتنی همان تسریع ایده‌رك ایکی هفته‌ده مصالحه‌یه مجبور قالدق !...

دها آغستوس آیی ظرفنده یونان حکومتی، کرید مسئله‌سنك کندی لهنده حلنه موافقت شرطیله بیطرفلغنی بزه تکلیف ایتمش ایدی ؛ فقط بز بونی ده خودبینانه بر غرورله رد ایله‌مشدك ؛ بالآخره سفربرلك اثناسنده تکلیف مذکوره موافقت ایده‌رك یونانی هیئت متفقه‌دن آیرمق ایسته‌دك ایسه‌ده پك کیچ قالمشدق : یونان ، متفقلرندن آرتق آیریلامایاجغنی بیلدیردی .

ایشته کوروليورکه بولغار قرالی فردیناندك (خارقه) دیه تلقیب ایتدیکی (١٣٢٨=١٩١٢) سنه‌سی حقیقةً خوراق ایله مالیدر. اوزمانه‌قدر ممکن کورلمه‌ین بالقان اتفاقی اوقدر سرعتله تأسس وتقرر ایتدی‌که بوحاله فردیناند بیله شاشمشدر. بوکا یکانه سبب ، بزم ایتالیا حربنك ابتداسندن انتهاسنه ، بالقان حربنه قدر همان بلافاصله ارتکاب ایتدیکمز سیاسی خطالردر. ثانیا دشمنلرمزه میال براجنبی‌مأمور امور معظمهٔ دولتی اداره ایتسه‌یدی ، بزه آنجق بوقدر فنالق ایده‌بیلیردی ...

٣

استحضارات عسکریه‌ده‌کی نقصان

دور استبداددن میراث قالان اردونك قیمت حربیه‌سی پك دون ایدی : تعلیم وتربیه همان هیچ یوق ایدی ؛ افرادك تعلیمی همان یاناشیق نظامده حرکاته منحصردی ؛ نه انداختلر ونه خدمات سفریه عملیاتلری یاپیلماز ایدی . ضابطانك تعلیم وتربیه‌سی اساساً اردوده مجهول ایدی . بالطبع قوماندا هیئتی هیچ موجود دکلدی .

یالکز پیاده وطوپچی اسلحه‌سی سوز کوتوره‌میه‌جك درجه‌ده اییدی؛ هرایکیسی‌ده الك صوڭ ترقیاته موافق ایدیلر. کرچه سریع آتشلی صحرا طوپلری تکمیل طوپچی آلایلرینه ویریلمه‌مش ایدی ؛ فقط هنوز یکی تکمل ایتمش اولان بو سلاح تدریجاً اردویه ادخال اولونیوردی .

اوزمان ایش باشنده اولان ارکان عسکریه‌نك اکثریسنك عسکرلکده‌کی اختصاصلری اونیفورمه‌طاشیمقدن عبارت ایدی؛ بناءً علیه قابلیت حربیه‌نك، قیمت حربیه‌نك نه‌صورتله اکتساب وتزیید اولوناجغنی ادراك ایده‌میورلردی؛ هیچ دوشونولمیور- دی که ، طوپلر، تفنکلر جامد برر ماکنه‌در؛ حربده موفقیتی بوماکنه‌لر کندی کندیلرینه قازانمازلر؛ آنجق بونلری حسن

استعمال ایتمکی بیلیر انسانلر، تعلیم و تربیه کورمش عسکرلرله موفقیت قازانیلیر ...

ردیف قطعاتی تعلیم مقصدیله اصلا سلاح آلتنه دعوت اولونمادقلرندن اونیفورمه‌لی برکروهدن، موظف قطعات ایسه آنجق منتظماً دورمغی ویورومکی بیلیر دوزکونجه بر هیئتدن عبارت ایدیلر . ضابطانك مهم بر قسمی شو طرزده سلاح آلتنده وقت کچیره‌ن افرادمیانندن تفریق ونصب اولونیوردی؛ دیکری ایسه کندی حیات عسکریه‌لرینه نسبةً اك یوکسك سویهٔ معلوماتی مکتب حربیه‌دن دیپلوما آلدیغی زمان حائز اولوب بو تاریخدن اعتباراً سنه‌لر کچدکجه اهلیت عسکریه‌لرینی برسرعت متزایده‌ایله غائب ایتمکده ایدیلر. ارکان حربیه ضابطانی آنجق اونیفورمه‌لی بورو مأموری مرتبه‌سنده ایدیلر . بوندن باشقه عسکر چیپلاق وده‌پولر بوش ایدی .

ایشته ١٣٢٤ انقلابنی متعاقب شانلی اردو بوحالده ایدی . فردای انقلابده عموم ملت اردویی اصلاح و تنظیم خصوصنده متفق ایدی. مقام اقتداره کچنلرك همان یکانه مشغله‌سنی بو مسئله تشکیل ایدییوردی؛ فقط براردونك تنسیق دوری اك خفیف زمانی اولدیغندن احوال سیاسیه‌نك امنیت کسب ایتمه‌سنه انتظاراً تنسیقات پروژه‌لری ، حاضرلقلری یاپیلمغه باشلاندی ؛ وعقل ایره‌ن ضابطان قومانداسنده‌کی قطعاتده تعلیم و تربیه‌یه جداً بویوك برخواهش وغیرتله بدأ ایتدیلر .

چوف سورمدی؛ ٣١ مارت ١٣٢٥ وقعه‌سی اردوده مهم بر صدمه تاثیرینی اجرا ایتدی. شو عصیانك تسکینی، وقعهٔ خلع، عصیان مؤثرلرینك تأدیبی، تصفیهٔ رتب، آرناوودلق وحوران اغتشاشلرینك تسکینی کبی بربرینی ولی ایدن وقایع اردونك انظار دقتنی تعلیم وتربیه‌یه کیجه‌لی کوندوزلی دوام ایده‌رك قیمت حربیه‌یی تزیید ایتمك جهتندن انحراف ایتدیردی.

ذاتاً چالیشانلر کندی حمیت و وطنپرورلکلری سائقه‌سیله چالیشیورلردی؛ بونلرك برقسمی بردرجه‌یه قدر صاحب وقوف اولدقلرندن غیرتلرندن جداً ثمرهٔ مفیده حاصل اولیوردی. دیکر برقسمنك اقتدارلری مفقوداولدیغندن طریق سعی حسن انتخاب ایده‌میورلردی؛ کندیلرینه دلالت ایدنلرده پك آز ایدی.

کرچه کوچوك ضابط مکتبلری، ضابطان تعلیمکاهلری کبی اردونك سویهٔ عرفانی تزییده مدارمؤسسات علمیه تدریجاً آچیلمقده ایدی؛ مکتب حربیه بردرجه‌یه قدر اصلاح وارکان حربیه مکتبی اسکیسنه نسبتله عادتا احیا ایدیلمش ایدی؛ فقط بونلرك هپسی آنجق آرزولریله چالیشمق ایسته‌ینلر ایچون فائده تولید ایده‌بیلیور ایدی. حالبوکه بر هیئت اجتماعیه‌یی مساعئ منتظمه‌یه آلیشدیروب اوندن ایی حاصلات آلابیلمك ایچون هرکسه اصولنه توفیقاً معین بروظیفه ویره‌رك چالیشمایه اجبار ایتمك لازمدر. چالیشانلری تلطیف، چالیشما-

یانلری تجزیه اقتضـا ایدر . هرکس جداً حمیتلی اولوب‌ده کندیلکندن چالیشاماز ؛ بر قسمی‌ده صـاحب حمیت وغیرت اولمقله برابر دلیله ، یول کوستریلکه محتاج اولور . اردو ، مشیردن نفره قدر اویله بر ماکنه‌درکه آنجق هر فردی کندی وظیفه‌سـنی ایفا ایده بیله‌جك بر اقتدار وفعالیتده اولورسـه ایش کوره بیلیر . کندی حالنه براقلمش بر جسیم هیئت هیچ بر زمانده کندیسندن مطلوب وظیفه‌یی ایفا ایده‌مز ؛ ناصل‌که کندی‌حالنه ترك‌اولونان برباغچه‌ده درعقب یابانی‌اوتلر بیتر ؛ آراده ، تك توك ، کندیلکندن نشـو ونما بولان چیچکلر ، باغچه‌یه بر قیمت ویره‌مزلر . بویله بر باغچه‌یه صورت عمومیه‌ده دیکنلك دینیر . حال بوکه منتظماً اکیله‌ن ، فنا اوتلری سوکیلوب آتیلان ، ایيلری صولاتان باغچه بر کلستان حالنه کلیر . بو قاعده دنیانك هریرنده جاریدر . بوکا رغماً هیچ برحربیه ناظری چیقوب‌ده « فلان شرائطی حائز اولانلر ترفیع ایده‌جك ، دیکرلری عینی‌حالده قالاجقلر ؛ هیچ چالیشمایانلر ، ایشـه یارامایانلر تدریجـاً تقاعد ویا اخراج ایدیله‌جك » دییه‌مدی ؛ وبو قاعده‌یی جداً تطبیق ایچون قوتلی قونتروللر وجوده کتیره‌مدی . حال بوکه اردونك اك بویوك دردلری بویوك رتبه‌لی ضـابطانك جهالت وعطالتنده تمرکز ایدییوردی . بویوك رتبه‌لی ضـابطانی ، امرا وارکانی چالیشدیرمق ، بونلرك قیمت حربیه‌لرینی تزیید ایتمك ایچون هیچ بر شی یاپیلمـادی . قوماندا هیئتی یوق ، ارکان حربیه

هیئتی وظیفه‌سنك اهلی دكل ایدی . موجود هیئتلر خاقان سابقدن یادكار قالانلردی ؛ یكی مكتبلرك محصولاتندن استفاده ایده بیلمك ایچون چوق زمان لازمدی . هم موجود اصول باقی قالدقجه یكی یتیشه‌جكلرده بر قاچ سنه صوكرا اسكیلرك حالنه كله‌جك ایدی : اسكیلرده هر حالده یكی مكتبدن چیقدقلری زمان برشی ایدیلر . اردونك دماغی اولان اركان حربیه هیئتنك اصلاحی ایچون جدی وقطعی تشبثلر اجرا ایدیلمه‌دی . موجود اركان حربلرك اقتدارلری خاقان سابق زمانده‌كی درجه‌ده قالدی . باقكز بزم اردومز ایچون بر اجنبی ضابط نه سویله‌یور [*] .

هر وقعهٔ حربیه اوچ صفحه‌یه انقسام ایدر : اداره ، اجراآت استحضارات ... بو اوچ عنصرك ، حتی اكثریا یالكز برینك قصوری ویابوس بوتون مفقودیتی عدم موفقیتی انتاجه كافیدر .

عجبا حربی اداره ، اجرا ویا احضار ایدنلردن هانكیسنه تركلرك انهزامی مسئولیتنی یوكله‌تمه‌لیدر ؟ ادارهٔ حرب خصوصنده هنوزبرشی سویله‌یه‌مه‌یز؛ اركان حربیه هیئتی تصورات وحساباتندن دها هیچ برشی اظهار ایتمه‌دی . اجرا آته كلنجه ، الده بعض شهودك جمع ایتدكلری متشتت معلوماتدن باشقه برشی یوق . فقط شوراسی هردرلو اعتراضدن آزاده‌دركه ؛ استحضارات تمامیله صفردر .

دایلی تلغرافك مخابر عسكریسی بروجه‌آتی یازییوردی :

استانبولده‌كی محافل عسكریه ، كه افاده‌لریله بنی‌ده آلداتمشلردی ، هردرلو تخمین فوقنده تركعسكرینك شجاعتی هرشیئه تقابل ایده‌جك

---

[*] (ترك ـ بالقان) حربی ـ فرانسز قائمقامی (بوقابه‌ی) ـ صحیفه ٢٢١

دیه‌رك كمال قناعتله بوتون كائناتی اغفال ایدییوردی .

فقط عسكر ایچنه كیرنجه ، سقوط خیاله اوغرادم . شبهه‌سز ، ترك عسكری ماضیده‌كی قدر غیور وجسوردر ؛ و كندیسنك خارق‌العاده قوهٔ تحملیه‌سی سایه‌سنده ساقز كوی (لوله‌بورغاز) محاربه‌سی اوچ كون امتداد ایتدی .

بوتون مسئولیت ، اساسسز بر غروره دالمش وبالقان اقوامنه قارشی حقارتدن باشقه برشی یاداینمه‌ین رجال حكومته عائد اولالیدر . بونلر ، كاغد اوزرنده بولونان كلیتلی رقملرك تفوقنه اعتماد ایتدیلر . ترك اردوسنك تشكیل ایتدیكی خارق‌العاده بلوفی تصویره مقتدر دكلم . شوكاقناعت كتیردم كه ، ساده هرنفر یومیه بر پكسماد آلسه‌یدی ، مستولی دشمن قارشیسنده قاچمیه‌جقدی . ترك اردوسنی بو درجه مضمحل ایدن آچلقدر . ترك اردوسنده بر قاز سوروسنی بیله اداره ایده‌جك اركان حربیه هیئتی یوقدر . پاشالر ، فن حرب حاضرك الك ابتدائی قواعدینه‌ده واقف دكل كبیدرلر . وظیفه‌سنه آكاه هیچ بر اداره هیئتی ، هیچ بر نقلیه قطاری یوق . اللرنده بردمیریولی موجود ایكن ، هیئت عسكریه ، استانبولك ۱۰۰ كیلومتره اوته‌سنده بولونان بر لوایی بیله بسله‌یه‌مدی ، و شرقه مخصوص بر توكل ایله درت قول اردویی ساكنانه آچلغه ترك ایتدی ... »

شبهه‌سز مشروطیتك اعلانندن صوكرا اردوده پك چوق شی یاپیلدی . بالخاصه اردویه پك چوق پاره‌صرف اولوندی . چپلاق اردو الباس ایدیلدی . ده‌پولر البسه وتجهیزات ایله املا ایدیلدی ؛ فقط بونلرك كافه‌سی ظاهری اصلاحتدن معدود ایدی اصل قیمت حربیه‌یی تزیید ایده‌جك پك آز همت صرف اولوندی . اردونك روح علیلی اهتمام مخصوصه محتاج ایدی . اردو صوك درجه‌ده جاهل ایدی . هیئت

ضابطان اكثريتله جهالت وعطالتك اسيری ايديلر. بوكا چاره‌ساز اولمغه كيمسه تشبث ايتمدی؛ كيمسه «نه ايچون چاليشمايورسكز؛ صوكرا تفيض ايده‌مزسيكز» ديمدی. كرك چاليشان، كرك چاليشمايان، كرك مقتدر، كرك جاهل عينی صيرا ايله ترفيع ايتدی.

١٣٢٦ سنه‌سی صوك بهارنده ادرنه ولايتده اجرا ايديلن بويوك مانوورەلر، حقيقت بين اولانلرك پيش انظارنده اردونك قيمت حربيه‌سنك خائن مخاوع زمانده‌كی درجه‌دن پك آز يوقاری چيقابيلمش اولديغنی تجلی ايتديرمشدی؛ هله طابور، آلای و دها بويوك قطعات قوماندانلرينك قطعه‌لرينی قواعد حربيه‌يه موافق صورتده سوق و اداره ايتملری اصولنك تمامله اردومزجه هنوز مجهول اولديغی بردفعه دها ظاهر اولمشدی؛

عينی سنه‌نك ايلك بهارنده آرناوودلقده اجرا ايديلن حركات عسكريه‌ده قيمت حربيه‌مزك پك آجينه‌جق حالده اولديغنی ارائه ايتمش ايدی: كذا ١٣٢٧ سنه‌سنده ژاپونيالی متوفا مارەشال نوكی استانبوله كلديكی زمان كاغدخانه جوارنده ياپيلان برمانوره بوتون بوتون حقيقتی اظهار ايتمشدی. اردو بونلردن عبرت آلارق همان قيمت حربيه‌سنی يوكسه‌لتمكه چاليشه‌جق ايدی؛ فقط هرزمان اكثريت اولمايان مداحلر حقيقتی ستر ايدەرك شانلی اردونك شوكت وعظمتندن، ترقی وتعاليسندن بحث ايدەرك بيلمه‌يه‌رك دائما بحث ايدرلر وشو صورتله بالفعل ترقيسنه، بلا اختيار، مانع اولورلردی. نته‌كيم بالقان حربنك ايلك

هفته‌لرده‌ده غزته‌لرمز دائما مظفریتدن دم وورورلر وهر کون دشمن اراضیسی داخلنده حرب ایتدیکمزی حکایه ایدرك ملتی اغفال ایدرلردی. بوکبی مناسبتسز حاللر دائما کندی کندیمزی آلداتمغه وتهلکه‌یی عدم ادراکه سبب اولمشدر. وقایعی، حقایقی ستر وتأویلدن فائده چیقماز؛ ترقی وتعالی ایسته‌ین ملتلر حقایق وقایعی اولانجه چیپلاقلغیله میدانه قویارق ماضیدن عبرت آلمغه چالیشیرلر.

بزم صوك عصرده‌کی تاریخمزده فوق‌العاده عبرت انکیز فلاکتلر مقید اولدیغی حالده هیچ بریسی عقلمزی باشمزه طوپلایوب کندیمزی طوپارلامقلغمزه سبب اولمامشدر. هردفعه‌کی فلاکتی متعاقب اجرا ایدیلن تشبثات اصلاحیه یاریم تدبیرلردن عبارت قالمش وهیچ بریسی (یه‌نا) فلاکتندن صوکرا پروسیانك ابراز ایتدیکی مساعی‌یه نظیره اولامامشدر. باری بو دفعه کوچوجك یومورجاقلرك ایندیردکلری بویوك یومروقلردن عبرت آلسه‌ق ....

مقام اقتدارده بولونان زمرهٔ سیاسیه بقاسنی اردوده‌کی طرفدارلرینك قوتنده آرادیغندن اردو، (١٠ تموز ١٣٢٤) انقلابنی وجوده کتیرمك و (٣١ مارت ١٣٢٥) عصیانی تسکین ایتمك ایچون مجبوراً وبحق اشتغال ایتدیکی سیاستدن کندینی قورتاراماِدی؛ اردونك الك کزیده ضابطلری اردودن انفکاك ایتدیریلدی؛ اردوده‌کی ضابطانك پك چوغی وظائف عسکریه

ایله توغلدن ، قیمت حربیه‌لرینی تزییددن صرف نظر ایده‌رك سیاسی پروپاغاندالر وسائره ایله اشتغال ایتدیلر .

خلافکیر زمرۀ سیاسیه‌ده عینی طریقی طوتدی . اردوده متقابل سیاسی جریانلر باشلادی . تعلیم میدانلرنده ضابطان ، عسکرك تعلیمنه صرف ذهن ایده‌جکلری یرده ، چاوشلر عقللرینك ایردیکی مرتبه‌ده عسکرله اوغراشدیلر و ضابطان سیاسی مباحثه‌لرله اشتغال ایتدیلر .

ظاهراً اردونك سیاسته اشتغالنه نهایت ویرلمسی ایچون صرف مساعی ایدیلیور کبی ایدی . حتی ۱۳۲۶ سنه‌سی صوك بهار مانوره‌لرینك تنقیدات رسمیه‌سی بیله بونی آمر ایدی ؛ فقط بو فکرك تطبیقات فعلیه‌سی اولمادقدن باشقه بالعکس بعض تشویق آمیز معاملات غریبه بردوام قالدی . نهایت ۱۳۲۸ سنه‌سی یازنده خلاصکار ضابطان نامیله مخالف برغروپك تشکلی اردونك سیاسته اشتغالنه قارشو برقانون احداثنه مجبوریت حاصل ایتدی ؛ فقط آرتق پك کیچ قالنمشدی ....

۱۳۲۶ سنه‌سی موسم شتاسنده یمن بحرانی شدت پیدا ایتدی . اردونك قوۀ موظفه‌سندن مهمجه برقسم ، کزیده پك چوق ضابط وبالخاصه اردونك دماغی اولان ارکان حربیۀ عمومیه رئیسی یمنه کوندریلدی . ایشته اوزماندن اعتباراً بزم ایچون بالقان حربنك غائب اولدیغی آنه قدر دولت عثمانیه اردوسی دماغندن جدا دوشدی . اردو بر بوچوق سنه ارکان حرب

رئيسندن محروم اولارق ياشامش ونهايت بالقان حربنده درت بش آى مقدم ايكنجى اردو مفتشى وكالةً مقام رياسته كتيريلمشدى... حال بوكه بو اوزون مدت غيبوبت زماننده ، اركان حربيه رئيسنك پك مهم وظيفه‌لرى متروك قالمشدى ..

١٣٢٧ سنه‌سى بدايتنده تنسيقات جديده‌نك تطبيقنه باشلاندى. اردو اسكى شكلنى كاملاً غائب ايديور وپك يكى وصرف موظف قطعات نقطهٔ نظرندن جداً پك قيمتلى برترتيب اكتساب ايله‌يور ايدى ؛ فقط رديف وايكنجى صنف رديف قطعاتنك تنقيصى كميت و تزييد كيفيتنه اعتنايى كوسترير هيچ بر تدبير موجود دكلدى . ظن ايديليوردى كه ، كاغد اوزرنده منتظم اشكال ايله ارائه ايديلن بو رديف، بالخاصه ايكنجى صنف رديف فرقه‌لرى برقيمت حربيه‌يى حائزدرلر وتصادف ايتدكلرى دشمن قوتلرينى تارومار ايده‌جكلر !.....

مع التأسف يكى تنسيقاتده‌ده تشكيلات قديمه‌نك الك بيوك قصورى اصلاح ايديلمه‌مشدى. ينه غارنيزونلر روم ايلى‌يه دولدورولمشدى. حال بوكه هرغارنيزون سفر برلكنى اكمال ايده‌جكى ، سفر برحاله كچمك ايچون كنديسنه لازم اولان اكمال افرادى ووسائط نقليه‌يى تدارك ايله‌يه‌جكى منطقه ايچريسنده بولونمازسه سفر برلكك صوك درجه‌ده تأخره وتشويشه اوغرايه‌جغى آرتق بوتون عالم عسكرى‌ده برحقيقت رياضيه حالنى اكتساب ايتمشدى. كرچه روم ايلى وآناطولينك دكزله يكديكرندن آيريلمش بو-

لونماسی حسبیله آناطولیده‌کی قطعاتك روم‌ایلی‌یه نقلی ایچه کوچ وتجمعك اوزون سوره‌جکی بدیهی ایدی . فقط بو مشکلاتی بالخاصه مرمره حوضه‌سنده نقلیاته مخصوص ایکی دوزینه کوچوك واپورانشا ایتدیرمکله اقتحام ممکندی . خصوصی بر پلانه کوره انشا اولوناجق بوواپورلرایچون یالکز بردفعه (۵۰۰,۰۰۰) لیرا صرفی کافی ایدی . بو پاره‌ده (۹) میلیون لیرالق حربیه بودجه‌سنده بویوك بر یکون تشکیل ایده‌مزدی . بوندن باشقه تجارت بحریه او قدر ثمره‌دار ایدی که بر قاچ سنه صوکرا بو واپورلرك اثمانی هر حالده چیقارمق ممکندی .

حال بوکه غارنیزونلری روم‌ایلی‌یه‌دولدورمقله قازانیلان شی انسانسز وحیوانسز بر آلای مالزمه‌دن عبارت ایدی که نتیجه‌ده بومالزمه ، سفربرلك وتجمعی سریعاً اکمال ایدن دشمنلرمزك اللرینه دوشه‌جك ایدی . ایلك یورغونلقلر اوزرینه قطعات یکدیکرینه قاریشه‌جق و آناطولیدن کله‌جك اکمال افرادی ووسائط نقلیه آرتق بردها قطعه‌لرینی بولامیه‌جقدی . بوحقیقت حربدن صوکرا تحقق ایتمش بر نظریه دکلدی . بو ، بالخاصه (آلمان ــ فرانسز) حربندن صوکرا تماميله تبین ایتمش برقاعدهٔ علمیه ایدی . حربدن اول بزم محافل عسکریه‌مزده‌ده موضوع بحث اولمش ایسه‌ده مع التأسف قبول ایدیلمه‌مشدی . نهایت بالقان فلاکتندن صوکرا بوقاعده‌یه مراجعت ایدیلدیسه‌ده ، نه یاپالم که ، بوتجربه پك بهالی ، پك آجیقلی وقانلی اولمشدی .

ردیف مفتشلکلری تقسیماتیله اردومفتشلکلری تقسیماتی‌ده بربرینه توافق ایتمه‌یوردی . تعبیر دیکرله هر قول اردونك معین براخذ عسکر وسفربرلك دائره‌سی ، منطقه‌سی یوقدی. وقت حضرده ردیف فرقه‌لرینك قادرولری اخذ عسکر معا - ملاتیله اشتغال ایدییورلردی . ردیف فرقه‌لریله قول اردو ویا موظف پیاده فرقه‌لری بیننده هیچ بر مناسبت موجود اولما- دیغندن ردیف ضابطانی وقت حضرده وظائف حربیه‌یه تماميله بیکانه قالیورلردی ؛ کذا ردیف فرقه‌لرینك مقداریله موظف پیاده فرقه‌لرینك مقداری آراسنده بر آهنك موجوداولمدیغندن سفربرلکده ردیف فرقه‌لرینه سواری ، طوپچی وسائره کبی صنوف معاونه‌نك توزیع وتقسیمنده مشکلات تحدث ایده‌جك وبویوزدن معین برنظام حربك محافظه‌سی غیرممکن اولاجقدی. ردیفلرك شومحذورلری سنه‌لردن بری ارباب علم وفن نظرنده معلوم اولدیغی حالده تنسیقات جدیده‌ده محاذیر مذکوره‌نك ازاله‌سنه توسل ایدیلمه‌مشدی .

پای‌تختده بولونان اسلحه و مهمات حربیه فابریقه‌لری درجهٔ کافیه‌ده پیاده فشنکی اعمال ایده‌بیلیوردی . دور مشرو- طیتده پیاده ایچون سیوری قورشون قبول ایدیلمش ، فشنك فابریقه‌سنك بوکا کوره اصلاحنه همت اولونمشدی ؛ تفنك نشانکاهلری بوقورشونه کوره تعدیل ایدیلمش و همان تکمیل جبخانه بو یکی فشنکله تبدیل ایدیلمشدی؛ فقط بوتون بوهمتلر

اردونك ظاهری اصلاحاتی زمره‌سندن ایدی . بوقورشونلری تفنكلری قوللاناجق انسانلر اوسویه‌یه چیقاریلمادقدن صوكرا اونلرك طاش وصاپاندن فضله قیمتی یوق ایدی . ناصل‌كه اوبزم سیوری قورشونلی ، كوزل كیمش عسكرلرمزی عادی قورـ قورشونلی ، نقصان تجهیزاتلی بولغار عسكری پای‌تخت قاپیلرینه قدر سوروب كتیرمشدی ....

خاقان مخلوع زماننده فشنك فابریقه‌سنه صرف ایدیلن همت طپه و طوپ مرمیسی فابریقه‌لرینه صرف ایدلمدیكندن طوپ مرمیاتنك اعمالاتی محاربه صرفیاتنی تلافی ایده‌جك درـ جه‌ده دكل ایدی . انقلاب سیاسی‌یی متعاقب بوقصور تصحیح ایدیله‌دی ؛ حال‌بوكه طوپ ، تفنك وكمینك خارجدن تداركیله بونلرك‌صرف‌ایده‌جكلری جبخانه‌نك وبردرجه‌یه قدر كومورك خارجدن تداركی بیننده پك بویوك فرق واردر . حرب‌اثناسنده صرف اولوناجق جبخانه ، مهمات ، ارزاق و سفربرلكده تداركی ضروری وسائط‌نقلیه‌یی كندی مملكتنده اعمال وتدارك ایده‌مه‌ین‌ملتلر مع‌التأسف ثباتكارانه برحرب اجراسندن وبناءً علیه محافظهٔ استقلاللرندن أمین اولامازلر .

ایتالیا حربنك اوزون مدت‌دوامی غربی اوروپادن‌مهمات حربیه تداركنده‌مشكلات حصوله كتیرمشدی . موجودطوپجی جبخانه‌سی آنجق بر ایكی میدان محاربه‌سنه كافی ایدی . محافل عسكریه طوپ باشنه بیك مرمی حساب‌ایدییور وبونی برحرب

ایچون کافی کوریبوردی . حال‌بوکه ، زمانمز حربلرنده میدان محاربه‌لری اوچ درت کون امتداد ایدییور ! اکثر باطاریه‌لر کونده لااقل طوپ باشنه ٢٠٠ مرمی صرف ایدییورلر . (روس - ژاپون) حربی میدانده ایدی . یالکز موقده‌ن میدان محاربه‌سنده بعض ژاپون باطاریه‌لری طوپ باشنه ٥٠٠ مرمی صرف ایتمشلردی . شو حالده طوپ باشنه بیك مرمی بر ویا ایکی میدان محاربه‌سنده توکه‌نیر . اکر حکومتك فابریقه‌لری بو اثناده صرفیات واقعه‌یی تلافی ایده‌جك درجه‌ده مرمی اعمال ایده بیلیرسه اوزمان وقت حضرده طوپ باشنه ١٠٠٠ مرمی حاضر بولوندورمق کافیدر . بو مسئله‌ده حربدن اول برقاچ دفعه موضوع بحث اولمش ایسه‌ده زمانمز حربنه غیر واقف رجالك مظهر تقدیری اولامامشدی ؛ فقط بالآخره اردو بالقان حربنده طوپچی جبخانه‌سنجه بویوك صیقینتی‌یه دوچار اولدی ؛ ده‌پولرده موجود طوپچی جبخانه‌سی (لوله بورغاز) میدان محاربه‌سنی متعاقب بیتمشدی . برکت ویرسون که ، حربك بدایتنده همان ایتالیا ایله صلح عقد ایدیله‌رك آلمانیاده احضار ایدیلمش اولان طوپچی مرمیاتنی رومانیا طریقیله جلب ایتمك ویرنجی چتالجه محاربه‌سنك صوك کونلرینه یتشدیرمك قابل اولدی . اکر رومانیا مساعد بیطرفلق کوسترمه‌سه‌یدی نه اولاجقدی ؟ . . .

اعلان مشروطیتی متعاقب اغتشاشلرك کسیله‌جکی ، اردونك

منحصراً حربه حاضرلانمق ایچون وقت بولاجغی ظن ایدیلمشدی؛ حالبوکه ، بالعکس دورمشروطیتده وقوعه کلن اغتشاشلر دها چوق وسیع اولدی. اردوینه ژاندارمه خدمتندن قورتولامادی؛ عینی زمانده خلقك سابق دورنده قوللانیلان سقیم اصولده باقی قالدی : عصیانی تأدیبه مأمور اولان قطعات سفربر اولمادن سوق ایدیلیوردی . بواصولك بر حرب ظهورنده نەقدر وخیم تشوشاتی موجب اولاجغی تأمل اولونمایوردی .

وقت حضرده کی اردو آنجق بر مکتب ، سفربر اردو ایچون بر اساسدر . هیچ برزمانده بو اردو حضری حالیله برقوهٔ حربیه ، برقوهٔ سفریه تشکیل ایده‌مز . حال صلحده قطعات غایت ضعیف موجودلیدرلر . بونلر حال حضریده عصیان تأدیبنه مأمور اولورلرسه هرطابور آنجق ۱۵۰ : ۲۰۰ تفنك غوغایه صوقابیلیر . شوحالده بر محله ۱۰,۰۰۰ محارب سوق ایده‌بیلمك ایچون ۵۰ طابور عسکر کوندرمك لازمدر. حالبوکه سفربر حالده برفرقه ، ۱۰ طابور عسکر بوموجوده تقابل ایدر . بوندن باشقه عصیانك تأدیبی اثناسنده بر حرب ظهور ایدرسه بو اللی طابور عسکرك سفربرلکلری کاملاً قاریشیر ؛ چونکه اونلرك سفربرلك پلانلری معین اولان غارنیزونلرنده قالدقلرینه کوره تنظیم اولونمشدر . اوطابورلری عصیان محلندن قالدیروب غارنیزونلرینه کتیرمك بعده سفربر یاپمق پك چوق زمان ضیاعنی مستلزم اولور . بعضاً احوال

حربیه عصیان محلنده قالمالریغی‌ده ایجاب ایده‌بیلیر. ایشته بالقان حربنده برنجی فرقه‌نك و یمنده‌کی قطعاتك حالی بوخصوصده برر آجی مثالدر. حال بوکه عصیان تأدیبنه مأمور قطعات سفربر اولارق سوق ایدیلیرسه هم آز جزؤتام یوروالور؛ هم بر حرب ظهورنده سفربرلك تشوش ایتمز؛ همده عصیان محلنده قالمق لازم کلیرسه آز جزؤتام حربه اشتراك ایتمه‌مش اولور. بو اصولك یالکز بر محذوری واردر که اوده قوۀ تأدیبیه‌نك سفربرلکی حسبیله مصرفك تزایدی واحتیاطلرك سلاح آلتنه جلبیدر؛ فقط آز مصرفله عصیان تأدیب ایده‌لم دیرکن مدافعۀ وطنك تهلکه‌یه دوشه‌جکنی اصلا خاطردن چیقارمامق لازمدر.

تورکلرك عسکرلکی عصرلردن بری معروفدر. بوشهرت تورك عسکرینك جسارتندن، قناعتندن، متانتندن انبعاث ایدییوردی. بوخاصه‌لرك ینه عسکرمزده موجود اولدیغنه شبهه ایتمه‌ملیدر. تورك عسکری جسور، قناعتکار و متین ایدی؛ بو عسکر ینه او جسارتی، او قناعتی و متانتی غائب ایتمه‌مشدر؛ هرزمان ابراز ایده‌بیلیر؛ بز، بوکونکی تورکلر ویانه اوکلرنده آت اوینادان، ویانه قاپولرینه (یارب بزی تورکلردن محافظه ایت) دیه یازدیران جدلرمزك اوزاولادی یز؛ وارنه، نیکبولی محاربه‌لریله بوکونکی بولغارستانك وجودینی قالدیران؛ قوصوه اوواسنده، آمزه‌ل صحراسنده ایکی دفعه صرب اردوسنی محو ایدرك صربستانك نامنی تاریخدن سیلن

ترکلرك احفادی‌یز . بز اوتاریخلری ینه یاشادابیلیرز ؛ فقط بزم قلنجلرمز بر عصرلق سوء استعمالدن پاصلانمش ، باروتمز نم آلمشدر ؛ جسارتمز ، قناعتمز ، متانتمز ینه موجوددر . فقط اویوشمشدر ؛ یالکز برشیئمز اکسیلمشدر : اوده علو همت وعزم صاحبی رجالمز ...

بز تورکلر، بزه دلالت ایده‌جك، اوکمزه دوشوب حسن مثال اولاجق ، زمانمز اصول حربنی اوکره‌ته‌جك ضابطلر وقوماندانلرك الی آلتنده بولندقجه وتربیه اولدقجه همان اوپاسلری سیلر ، نملری قورودور ، اویوشوقلقلری سیلکر وشانلی اجدادمزك بوتون مفاخرینی تکرار ایده‌رز ؛ وایتدك . ایشته طرابلس سفرنده ، بالقان حربنده بونجه خطالر، ذلتلر میاننده ینه کوکسمزی مفخرت ایله قاباردان شانلی قهرمانلقلرك موجودیتی بوکا دلیلدر .

اسکی تورکلرده منفرداً برر قهرمان دکلدیلر ؛ فقط فداکار ومتین ضابطلرك، قوماندانلرك الی آلتنده هیئتلر وجوده کتیرنجه ، بونلرك هربری برر سیار قلعهٔ آهنین ، اکثریا برر کتلهٔ رعدوبرق تشکیل ایدییورلر و قارشیلرینه چیقنلری زیر وزبر ایدییورلردی . اوزمانك عسکرلکی فداکارلق ومتانتدن باشقه آته بینمك وقیلنج اوینامغی کافی بولیوردی . بونکله برابر ینه اسکی تورك اردولری حضر زماننده متمادیاً تعلیم وتربیه‌دن، جرید اوینامقدن خالی قالمایورلردی .

بوكونكى عسكرلك ايسه برفن ، برصنعت حالنى آلمشدر.
پك چوق شيلرى متمادياً تعليم وتحصيل ايتمك لازم كلمشدر .
ايشته بز بونلرى اهمال ايتديكمزدن قلنجمزى پاصلاتدق ،
باروتمزه نم قاپديردق . تحصيله ، تعليم وتربيه‌يه اهميت ويرمديكمزدن دولايى فداكار و متين ، صنعتنده ماهر ضابطلر
وقوماندانلر يتشديره‌مدك .

ترقيات فنيه عسكرلكى، حربده مظفر اولمغى پك نازك بر
حاله قويمشدر. بوكون مظفر اولمق ايچون فداكارلق ومتانتله
برابر، بر اقتدار علمى‌ده لازمدر. بو اقتدار علمى اردويى
تشكيل ايدن هرفردك موقعنه كوره تحول ايدر. برپياده نفرى
ايچون اقتدار علمى : ايى يورومك، تفنكنى ايى قوللانمق ،
اراضيدن استفاده ايتمك و متمادياً دشمنه دوغرو تقرب ايده‌رك
نهايت سونكويى اونك كوكسنه صاپلامقدن عبارتدر. بر ضابط ،
بر قوماندان ايچون اقتدار علمى : معيتنه ويريلن افرادى ،
قطعاتى ايى يوروتمك ، ايى بسله‌مك ، دشمنى دائما تداركلى
قارشيلامق، اراضيدن استفاده ايديره‌رك ايى ترتيبات آلمق ،
ينه عسكرله برابر يورومك، دشمنه دوغرو تقرب ايدوب اونى
محو و پريشان ايتمكدن عبارتدر؛ فقط بيليرميسكز كه، بو برقاچ
كلمه ايله خلاصه ايديلن شيلر نه قدر اوقومغه، اوكرنمكه،
چاليشمغه وچاليشديرمغه محتاجدر؟ بونلر آنجق وقت حضرده
كيجه‌لى كوندوزلى تعليم و تربيه ايله، نظرى وعملى چاليشمق

ایله اکتساب ایدیلیر . . .

یالکز عسکرمزك فداکارلق ومتانتنه کووه‌نه‌رك وقت حضر تربیه وغیرتنك لزومسز اولدیغنه، بوعسکرله خارق‌العاده ایشلر ومانوره‌لر یاپیله‌جغنه حکم ایتمك نه قدر مضر برفکر، بر قناعتدر . نته‌کیم طرابلس مدافعه‌سندن بویله سقیم نتیجه‌لر استخراج ایده‌رك کندیمزی آلداتمش ایدك : تعلیم وتربیه‌سی مفقود و یا پك جزئی عسکرله آنجق ، باشلرنده صاحب عزم ومتانت وفداکار ضابطان بولونمق شرطیله، مدافعه حربی، موضع مستحضر وقلعه مدافعه‌سی اجرا ایدیله‌بیلیر. یوقسه بونلر برنجی خط عسکری اولارق قوللانیلاماز وبونلرله هیچ بر مانووره یاپیلاماز. بو قاعده اوته‌دن بری فن حربجه معلوم و پك آجی تجربه‌لرله مثبتدر . (١٨٧٠) سنه‌سنده فرانسزلرك وقتیله دعوته اجابت ایتمه‌ینلردن، معینسزلردن (تعبیر مشهوریله اسناز تجاوزلرندن) ، کوکللیلردن (غاردموبیل ـ قوهٔ سیاره) نامیله تشکیل ایتدکلری اردولرك ، عددجه آلمان قطعاتنه فائق اولدقلری حالده، ناصل پریشان اولدقلری وبرقاچ هفته ایچرسنده ناصل اریپوب محو اولدقلری معلومدر . مع‌التأسف اعتراف ایده‌لم که ، اردومز تاریخك شو قانلی وفلاکت انکیز صحیفه‌لرندن عبرت آلمادی و بو جنس عسکری متمادیاً برنجی خط عسکری میاننده حساب ایتدی وقوللاندی. عینی عسکرك بو دفعه‌ده ادرنه، اشقودره ویانیه‌یی ثباتکارانه مدافعه ایتمسنه

مقابل صحرا محارباتنده ایقاع ایتدکلری فلاکتلر کورولدی . ١٦ سنه اول یاپدیغمز یونان حربنی کرچه قازانمشدق ؛ فقط نه‌کبی شرائطله قازانابیلدیکمزی ارباب فن بیلیر. دها او زمانده اردونک تعرضی حرکات اجراسنه مقتدر اولمادیغی، مانووره اقتدارندن محروم اولدیغی، افراد وضابطانک دوردقلری یرده بوشنه تفنک آتمقدن باشقه برشی بیلمدکلری ، قوماندا وارکان حربیه هیئتلرینک کلیاً جاهل وبی‌بهره اولدقلری تبین ایتمشدی. غولچ پاشا حربی متعاقب نشر ایتدیکی کتابیله بو احوالی کمال نزاکتله اردومزه آکلاتمق ایسته‌مشدی؛ فقط آکلامق دکل عجبا او کتابی قاچ آدم اوقودی؟ دها لسانمزه بیله نقل ایدلمه‌مشکن انجق کچن سنه بر صاحب همت بو بویوک نقصانی قاپادی [*] .

فن حربک بدیهیاتدن معدود اولان شو قواعددن بر عصری متجاوز بر زماندن بری تغافل ایتدیکمز جهتله تاریخ حربک صوک عصر وقایعنی حاکی صحیفه‌لرینه آنجق سلستره ، پلونه کبی شانلی مدافعه‌لر قید ایتدیره‌بیلمش ایدک و بو حال عثمانلی عسکرینک یالکز مدافعه حربنه، هرطرفی قاپالی برمحلده جسورانه وثباتکارانه برصورتده حرب ایتمکه الویریشلی اولدیغی فکرینی، زعمنی تولید وتعمیم ایله‌دی؛ حالبوکه بو قیمت حربیه‌جه

[*] عثمانلی - یونان سفری — مترجمی : یعقوب شوقی بك — حربیه مطبعه‌سی - ١٣٢٧ .

پك یاكاش بر حكمدر. اساساً انسان مالزمه‌سی پك چوق ملتلرك غبطه ایده‌جكلری درجه‌ده خواص حربیه‌یه مالكدر؛ فقط كرك قوماندانلرده و ضابطانده ، كرك افرادده معلومات واقتدار عسكرینك فقدانی ووقت حضرده كیجه‌لی، كوندوزلی قطعاتك تعلیمنه ، ضابطانك توسیع معلوماتنه غیرت ایدلمه‌مسی اردونك موفقیتنه صحرا حربی اجرا ایده‌بیله‌جك درجه‌یه كلمه‌سنه مانع اولیور. حالا مكتب حربیه‌دن تعلیمنامه‌یی اوقودیغی زمان آ كلامیان ضابط یتیشیور. شو قصورلر برطرف ایدلسه ایدی، شانلی مدافعه‌لره خارقه نوعندن سوق الجیش مانووره‌لری، موفقیتله تتوج ایتمش میدان محاربه‌لری علاوه ایتدیره‌بیلیردك وایتدیره‌بیلیرز . . .

جهاد و شهادت صورتیله دین مبین اسلامك اردومزه بخش ایتدیكی معاونت معنویه بی‌نظیردر؛ فقط خرستیانلرك وموسویلرك اردویه قبولی شو معاونت دینیه‌دن لزومی درجه‌سنده استفاده‌یه مانع اولمشدر. الك بحرانلی زمانلرده افرادك غیرت دینیه‌لرینی تهییج ایده‌رك ثبات وفداكارلق ابراز ایتملرینی تأمین ایتمك ممكن ایكن افراد مسلمه آراسنده خرستیان وموسویلرك موجودیتی بوكا مانع اولمشدر .

دشمنلرمزك عسكرلرینی تهییج وتشویق ایچون سفربرلكده عادتا یكرمنجی عصرك اهل صلیب سفری كشاد اولنیورمشجه‌سنه بیانتامه‌لر نشر ایتملری بزم افراد غیر مسلمه‌یی مجاهدین

اسلامیه میاننه ادخال ایتمکلکمزه قارشی نه آجی، نه قدر عبرت آمیزدر. حربده معنویاتك اهمیت عظماسی بدیدار وبالقان حربی فلاکتیلەده تأید ایتمش اولمغله آتیاً دیمزك مظاهرتندن تماماً استفادە ایچون افراد غیرمسلمەیی منحصراً اطفائیه طابورلرینه، صنایع طاقملرینه، نقلیه وتلغراف قطعاتنه، ژاندارمەیه وبحریەنك بعض خدماتنه تخصیص و اعطا ایتمەلی ؛ وبورالردە دخی وطنپرورلکه مغایر بر حرکتده بولونمالرینه مانع اولمق ایچون افراد مسلمه ایله عینی نسبتده بولوندورمالیدر؛ بونکله برابر بدل عسکری‌یی دخی مکلفیت عسکریەنك دوام ایتدیکی ٢٠ ویا ٢٥ سنه ظرفنده هر سنه تأدیه و یا تحصیل اولونمق اوزره آیده فرضا یارم لیرا کبی برعسکری ویرکوحالنه افراغ ایتمەلی؛ شو صورتله بدل ویرمکی تسهیل ایدەرك هم وارداتی تزیید وهم بالفعل مدافعۀ وطن فکریله علاقەدار اولمایان قلبلری اردودن اوزاق طوتمالیدر.

خلاصه، اردونك اسلحه و تجهیزاتی دشمنلرمزه نسبتله حقیقةً بر ایمپراطورلغه، پادشاهلغه لایق درجەده ایی ایدی. تفنکلرمز وسریع آتشلی طوپلرمز دشمنلرمزك کیلر قدر مکمل ومقداری‌ایسه دها چوق ایدی. البسه وآیاق قابی خصوصی‌ده ینه دشمنلرمزه نسبتله پك مکمل ایدی. یالکز درت سنەدن بری آلنان تخصیصات عسکریه کاملاً ماوضع لهنه صرف ایدیلمەدیکندن، موظف پیاده آلایلرینك ماکنەلی تفنکلری

اتمام ایدیله‌مه‌مش ایدی؛ اکمك ساجلری ترك ایدلدیکی حالده هنوز سیار مطبخلر آلنه‌مامشدی؛ حیوان موجودلری غایت آز ایدی. حال‌بوکه پك چوق لزومسز مصرف و مأموریتلر لغو و تخصیصات حسن اداره ایدلسه‌یدی، بونلرك هپسنی اکمال ممکن ایدی [*].

هیئت ضابطان متجانس دکل ایدی. صورت عمومیه‌ده ضابطانك یتیشدیریلمه‌سنه لزومی درجه‌ده اهمیت ویریلمه‌یوردی. وظیفه‌لرینه بحق واقف، غیور وفداکار ضابطان موجود اولمقله برابر اهلیتسزلرده پك چوق ایدی. صوك سنه‌لرده آلمانیایه ایچه ضابط کوندریلمش ومتباقیسنك‌ده توسیع معلوماتی ایچون پك چوق آلمان ضابطانی جلب اولونمشدی. اوجهه‌ده یازیلدیغی اوزره متعدد مکتبلر وتعلیمگاهلر آچیلارق ظاهراً ضابطانك توسیع معلومات وتزییداقتدارلرینه غیرت ایدیلیوردی؛ فقط مکافات و مجازاتك بحق اجرا ایدیلمه‌مسی، چالیشانلرك تشویق و تلطیف، چالیشمایانلرك تجزیه واخراج ایدیلمه‌ملری ثمرات مفیده استحصالنه مانع اولیوردی. ارکان حربیه هیئتی عهده‌سنه ترتب ایدن وظائف جدیه ایله متناسب دکلدی. ارکان حربیه ضابطانك توسیع معلومات ایتملری ایچون منتظماً نه

---

[*] مثلا بو کون بیله ژاندارمه افرادینك قاصاطوره‌لرینه ماویلی قیرمزیلی پوسکول طاقاجغمزه بو پاره‌یی باشقه برخیرلی بره صرف ایتمك دها معقولدر.

حرب اویونلری، نه تعبیه تطبیقاتلری ونه‌ده ارکان حربیه سیاحتلری یاپیلمایوردی؛ قطعاتله تماس واشتغاللری همان یوق کبی ایدی . بیوك قطعاتی سوق واداره ایده‌جك ، حرکات جسیمهٔ حربیه‌یه واقف قوماندا هیئتلری تمامیله مفقود ایدی . بعض ساخته شهرتلرك ماهیت حقیقیه‌لری‌ده بو حرب اثناسنده تمامیله تظاهر ایتدی. اردونك الك گزیده وفداکار ضابطلرندن چوغی یمنده، طرابلس غرب وبنغازیده بولونیوردی . آنا وطنده قالان ضابطان ایسه وظائف عسکریه‌دن زیاده اختلافات سیاسیه ومسائل داخلیه ایله مشغول اولیورلردی .

ایشته حرب حاضرلغی بو درجه ناقص اولان بر اردودن بویوك موفقیتلر انتظار عبثدی .

بحریه‌یه اهمیت ویرمه‌مك

خاقان سابقدن مدور قوهٔ بحریه‌نك كهنه، قیمت حربیه‌سی غایت آز برقاچ كمیدن عبارت اولدیغی هركسجه معلوم ایدی. تكن یونان حربنده خلیجده‌كی هیولالرك چاناق قلعه‌ده قالدقلرینی كورونجه، خاقان سابق بحریه‌یه برآز عطف دقته باشلامشدی. اردویه آلدیغی سلاح وجبخانه نسبتنده بحریه‌یه‌ده برقاچ یكی كمی تدارك و اسكیلردن بعضیلرینی‌ده تعمیر ایتدیرمشدی. تدارك اولونان یكی كمیلردن حمیدیه و مجیدیه اسمده‌كی ایكی قرووازورله فرانسه‌ده یاپدیریلان درت طورپه‌دو مخربی حقیقةً ایی ایدی؛ فقط ایتالیادن مبایعه اولونان طورپه‌دو بوطلرله آلمانیادن آلنان پلنك‌دریا، پیك‌شوكت، برق‌سطوت اسمنده‌كی طورپه‌دو قرووزاورلرینك همان هیچ بر قیمت حربیه‌سی یوق ایدی. سرعتلرینك آزلغی آنجق غانبوط وظیفه‌سنی كورمكه مساعده ایدییور ایدی. اسكی كمیلری تعمیر ایچون صرف ایدیلن پاره‌لره گلنجه بونلر بوس بوتون بیهوده مصرف ایدی. هیچ دوشونولمیوردی كه، بالخاصه بحریه‌ده كهنه‌جیلك پك مضردی. دول اجنبیه ۲۰ : ۲۵ سنه‌لك

كميلرينى تقاعدايدركن بزم ٤٠ سنەلك كميلرى تعميره، اصلاحه قالقيشمامز پك كولونجدى .

١٠ تموز ١٣٢٤ انقلابنى متعاقب اردو كبى دونمانكده احياسى لزومى تسليم اولونيوردى ؛ همان انكلترەدن بر آميرال ايله برقاچ بحريه ضابطى كتيريلدى ؛ وموجود اولان كميلر حال فعاليته صوقولارق تعليم وتربيەيه باشلاندى. انكليز آميرالى (غەمبل) بحريەمزه پك بويوك همتلر صرف ايتدى؛ اونودولماز خاطرەلر ، اصوللر بيراقدى . هرحالده دونما اردودن دها سالم بر اصول ايله احيا اولونيوردى .

آميرال (غەمبل) موجود كميلرك ايچنده آنجق ايكى قرووازور ايله درت دەستروەيەرك ايشه يارایاجغنى ديكرلرينك قيمت حربيەلرى پك دون اولديغنى آكلامقده كجيكمەدى . كرچه تعليم وتربيه ايچون موجود كميلرك كافەسندن استفاده ايديوردى؛ فقط استقبال ايچون حاضرلانمق لزومى ده آشكاردى. ايركيچ كريد مسئلەسندن دولايى يونان ايله حرب ايتمك احتمالى قوى ايدى . بونك ايچون برقاچ سنەده انشا ايتديريلمك اوزره بربحريه پروغرامى ترتيب ايتدى وحكومته ويردى. پروغرام بويوك برمصرفى استلزام ايتديكندن قبول اولونمادى. ايكنجى بر معتدل پروغرام ياپدى ؛ هرنەدنسه اونى ده قبول ايتمدك . بحريەنك اصلاحى ايچون واقع اولان بعض تكاليفى ده رده دوچار اولديغندن ناموسلى آدم ، « سزك ويرديككز پارەيەده

لعنت اولسون » دیه‌رك قالقدی کیتدی وتکرار انکلتره بحریه‌سنه کیره‌رك انکلیز بحرسفید فیلوسی قوماندانلغنی درعهده ایتدی . ایشته بز بو پك دکرلی آدمی غائب ایتدکدن صوکرا بردها بحریه‌مزده صلاح بولامادق .

حکومت هرنه‌دن ایسه بحریه‌یه قارشی غریب بر طرز حرکت تعقیب ایتدی . اردو ایچون نقداً چوق فداکارلقده بولوندی ؛ بحریه‌یه بالعکس قیصقاندی . اردوده تعلیم وتربیه‌دن زیاده مالزمه تدارکنه اهمیت ویریلدی ؛ بحریه‌ده بالعکس وسائط حربیه تدارکندن زیاده تعلیم وتربیه‌یه همت جهتنی ترجیح ایتدی . کرچه بز دول معظمه بحریه‌لریله هیچ برزمانده بوی اولچوشه‌میه‌جکدك . قوتلی بر بحریه‌یه آنجق زنکین بر دولت، ملت نائل اولابیلیر . وقتیله یلکن ، اخشاب کمی دروننده برسنه‌ده یکیدن بر فیلو وجوده کتیرمشدك ؛ فقط شیمدی الکتریق ، چلیك دورنده بویله برشیئه امکان یوقدی .

بزم ایچون مضر ، تهلکه‌لی قومشولرمزدن آنجق یونانك بر دونناسی وار ایدی . بولغار دونناسی هنوز رشیم حالنده ایدی ؛ موجود کمیلرمز یونان دونناسیله قارشولاشاجق حالده دکل ایدیلر . حال بوکه یونان ایله پای ایدیله‌جك قوزمز وار ایدی ؛ بناءً علیه یونان دونناسنه تفوق لازمدی .

شبهه‌سز استقلال مملکتی تأمین ایچون دونمادن اول اردویی احیایه لزوم وارایدی؛ دونما پك آغیر مصرفی مستلزم اولدیغندن

وضعیت اقتصادیه‌مز نقداً بویوك فداكارلقلردن چكینمكی ایجاب ایتدیرییوردی ؛ فقط بویله‌در دییه هیچ برشی یاپمامق موافق دكل ایدی .

بر كره دونمایه لزوم‌وارمی یوقمی؟ محاكمه‌یه بورادن‌باشلامق لازمدر . بوقدر واسع سواحلی ، آطه‌لری طرابلس ویمن كبی مطلقا بحری مواصله‌یه محتاج اقسامی بولونان بر مملكت ایچون دونمایه لزوم یوق حكمنی كیمسه ویرمز . لزوم وارسه اك آشاغی یونان دونماسنه تفوق لازمدر . چونكه بوندن باشقه اك یقین ، اك باباغی خصم بحریمز یوقدر . اویله بر خصم‌كه كندینه میال‌اولان اهالی‌ایله مسكون آطه‌لرمز وسواحلمز حقنده پك خائنانه امللر بسلر .

بوندن باشقه مملكتده دمیر یولی یوق . یاپیلماسی‌ده اپیجه زمانه متوقف .. سوریه ، یمن ، طرابلس كبی اقسامدن‌هرهانكی بردارالحربه قوهٔ عسكریه‌سوقی قوهٔ بحریه‌نك معاونتنه‌محتاجدر . آناطولی ایله ماكدونیا آراسنده اتصالات بحریه‌نك محافظه‌سی ینه بوقوته لزوم كوستریر .

اكسیك حسابلر یاپیلارق اك یقین خصملرمز منفرداً تأمل اولونورسه اوزمان یاكلیش بر حكم ویریلیر ؛ مثلا بولغار ، صرب وقره‌داغك قوهٔ بحریه‌سی یوقدر . یونانك وارسه‌ده اوكا قارشی براً قوهٔ قاهره‌یه مالكز ؛ بناءً علیه شیمدیلك دونمایه عاجل‌براحتیاج یوقدر دینیر ؛ فقط حقیقت بویله دكلدر .

بولغارلرله يونانك اتفاق ايتمسی ويا هرهانكی برسببدن بريسيله حرب ايدركن ديكرينك انتهاز فرصت ايده‌رك كندی پاينه اعلاز حرب ايتمسی حالنده وضعيت نه‌اولور؟ نته‌كيم نه‌اولدی!...

(دده اغاج ـ سلانيك) خطی كسيله‌رك ماكدونيا ايله براً ارتباط منقطع اولورسه يونانه قارشی سوق ايديلن قوت پريشان اولمازمی ؟

حتی يونان ايله قره‌داغ عينی زمانده بزه قارشی حرب ايتسه‌لر قره‌داغه قارشی ناصل سوقيات ياپاجقدق ؟.. كوروليوركه يونان دونماسنه تفوق هرزمان ايچون لازمدی . بوتفوق عينی زمانده يونانی حرب ايتمكدن منع ايده‌جكدی . چونكه سائر بالقان حكومتيله مشتركاً حرب ايتسه‌ده قوهٔ بحريه‌مزك يكانه هدفی تشكيل ايده‌جكندن بويوك ضررلره دوچار اولاجق ايدی .

كرچه دول معظمه‌دن هرهانكی بريسيله حرب حالنده عينی محاذير موجود ايدی ؛ فقط اونلره قارشی تفوق امكانی شيمدی موجود اولماديغی كبی اونلرله حرب احتمالی بالقان حكومتيله اولديغی قدر قوی دكل ايدی. دول معظمه‌دن هيچ برينك بالقان حكومتلريله تشريك مساعی ايدرك بزه قارشی برلكده حرب ايتملری محتمل دكل ايدی .

اردويه ويرديكمز ميليونلرك هيچ اولمازسه هرسنه برميليون ليراسنی انشاآت بحريه‌يه صرف ايتسه‌يدك، بوكون الْمزده لااقل ايكی دريدناوت اولور ايدی .

امور بحریه‌ده طوتدیغمز سقیم اصوللردن بری‌ده اردویه منسوب برذاته بحریه نظارتنی تفویض ایتمکدر. عجبا بو اصولك تطبیق اولوندیغی دیگر بر مملکت دها وارمیدر ؟ آمریقاده ، انگلتره‌ده ، فرانسه‌ده سیویللردن بحریه ناظرلغنی ایفا ایدنلر وارسه‌ده هیچ بر جنرال آمیرال موقعنه گچمه‌مشدر . اوندن باشقه او مملکتلرده اکثریا حربیه نظارتی‌ده سیویللر طرفندن درعهده اولونمقده‌در .

هر حالده مسلك بحرینك کندیسنه مخصوص بیلنه‌جك شیلری واردر . باخصوص زمانمزده امور بحریه اردودن دها زیاده نزاکت ومشکلات کسب ایتمشدر . شو حالده بونلرك باشنه گچه‌رك ناظرك امور بحریه‌ده اختصاص پیدا ایتمش اولماسی ، بر آمیرال قدر فن حرب بحری‌یه واقف اولماسی، بر چرخچی قدر ماکنه‌لردن آکلاماسی ، برانشائیه مهندسی قدر انشاآتی تدقیق وتقدیر ایتمسی لازمدر . عکسی تقدیرده آکلامادیغی برایشده آکلایانلر طرفندن اغفال ایدیلیر. طوغری مدعیات ایله سقیم اصرارلری یکدیگرندن تفریق ایده‌مز ؛ حاصلی باشقه سنك أليله ابله‌لك اولماز . اگر موجود ارکان بحریه آراسنه ناظرلغه لایق اولانلر یوقسه دها کوچوك رتبه‌لیلر میانندن تفریق اولونابیلیر . هرحالده اردودن بر میرآلای ، بر میرلوا گتیرمکدن ایسه بحریه‌دن بر میرآلای، بر قلیون قپودانی گتیرمك دها طوغرودر .

بحریه‌ده ، پاره‌سز ، اصلاح اولوناجق پك چوق شیلر وار ایدی . بوکون بیله دوننمامزده‌کی کمی عددیله غیرمتناسب مقدارده بحریه ضابطی واردر . عجبا بونلرله قادرویی طاشیرمقده ، بودجه‌یی قابارتمقده نه معنا واردی ؟ بوقدر کثرت جهاتی تمیزله‌مك ایچون غایت کوزل بر واسطه دکلیدی ؟ برکره دول بحریه استاتستیقلری تدقیق اولونورسه اونلرك افراد و ضابطانی آراسنده‌کی نسبتله بزم کیلر آراسنده نه قدر بویوك بر فرق اولدیغی وبزم افرادمزه ، کمیلرمزه نسبتله درت مثلی فضله بحریه ضابطی بسله‌دیکمز تعین ایدر .

بوندن باشقه اردوده کوچوك ضابط نه قدر اهمیتلی ایسه بحریه‌ده کوچوك ضابط ، کدکلی اوندن برقاچ قات فضله اهمیتده‌در . برکمیده ، زمانمز مخترعات فنیه‌سنك مجمعی اولان بردریدناوتده افرادك استبدال اولماسی ، ضابطانك تبدل ایتمه‌سی کبی حالاتده کمینك حیات منتظمهٔ دائمه‌سنی ادامه ایدن ، افراد وضابطانك عجمیلکلرینی ازاله ایدن آنجق کدکلیلردر . قوجه ۲۸ سانتیمتره‌لك طوپك بهری بر آووچ لیرا قیمتنده اولان مرمیاتنی هدفه اصابت ایتدیرمك ، بوشه دوشورمه‌مك ایچون سنه‌لرجه او طوپك باشنده خدمت ایتمش ، تاره‌تك هر دورلو خواص ونواقصنی آکلامش ، حتی برایکی محاربه یاپمش کدکلی نشانجیلره لزوم کوسترر . ایشته بوقدر لزوملی اولان دائمی کوچوك ضابطان ایچون اساسلی هیچ بر تدبیر اتخاذ اولونمادی

بحریه‌ده موجود فضله ضابطان یرینه بوکدکایلری تأسیس ایتمك پك اعلا قابلدی .

۱۳۲۵ سنه‌سنده کرید مسئله‌سندن دولایی یونان ایله بر حرب احتمالی صوك درجه قوت پیدا ایتدیکی زمان دونانمزك ازهرجهت یونان دونماسندن آشاغیلغنه آرتق قناعت کتیریلمشدی . موجود کمیلر آنجق برموزه‌ده‌کی اشیا کبی کهنه وجشیدلی ایدی . بزم بحریه‌مزده اوته‌دن بری موجود اولان اك بویوك قصور (عدم تجانس) در . برموده‌لده ، بر سیستمده برقاچ کمی اندردر . هپسی باشقه باشقه چشید تشکیل ایدر .

آمیرال کمیسی دیه قوللانیلان مسعودیه بوله‌سز ، کوکورته زرهی مفقود ، سرعتی غایت آز ، زرهی یکی مرمیلره قارشی مقاومتسز برکمی‌ایدی ؛ یالکز ایچنده‌کی طوپلر غایت‌ایی‌ایدی ؛ فقط برمرمینك آچاجغی رخنه‌ایله کمینك باتماسی پك‌ممکن ایدی .

زرهلی نامنی طاشیان دیکر کوچوك کمیلر ساحل محافظه‌ـ سندن ، تجار کمیلرینه قارشی برقوت حربیه تشکیل ایتمکدن باشقه برایشه یارامازلردی . بوله‌لری یوق ، سرعتلری غایت آز ، زرهلری غایت اینجه ومقاومتسز ، طوپلری آز و اوفاق چاپده ایدی . بوله‌لری وسرعتلری اولسه قرووازور مقامنده قوللانمق قابلدی ؛ فقط بالخاصه سرعتك آزلغی دشمن دونماـ سنه قارشی هر درلو قیمت حربیه‌دن محروم اولمالرینی انتاج ایدییوردی .

پیك شوكت، برق سطوت نامنده‌كی سفینه‌لره كلنجه‌خارجاً كوره‌ن قیمتلی برحرب گمیسی ظن ایدر ؛ فقط سرعتلرینك آزلغی بونلری‌ده دشمن دونغاسنه قارشی برقیمت حربیه‌دن محروم براقمقده‌در. كذا یك‌چوق طورپه‌دوبوطلر سرعتلرینك آزلغندن هیچ‌برقیمتی حائز دكلدرلر. بوسفینه‌لرك همان اكثریسی آنجق ۱٤ میل سرعت یاپابیلمكده ایدی. حال‌بوكه بو كون زرهدن محروم اولان گمیلر ، محافظه‌لی قروازورلر‌له طورپه‌دو سفائنی ۲۰ میلدن آشاغی سرعت سیره مالك اولورلرسه غانبوطلقدن باشقه برایشه یارامازلر .

الده ایشه یارایان آنجق حمیدیه ومجیدیه نامنده‌كی ایكی قروازور ایله فرانسه‌دن آلنان برقاچ طورپه‌دو مخربی ایدی . بونلرك ۲۰ : ۲۸ میل سرعتلری وار ایدی . برآزده مسعودیه‌نك ایچنده‌كی غایت ایی ایكی‌بویوك طوپ بوگمی‌یه برآزقیمت حربیه ویریپوردی .

شوحالده اركان حكومتك دها انقلابی متعاقب حقیقتی كوز اوكنه كتیرملری و « دونغامز آنجق شو یدی سكز پارچه گمیدن عبارتدر ؛ دیكرلری وقت حضرده سواحلك تأمین و محافظه‌سنه مخصوصدر » دیملری لازمدی ؛ بونی كندیلری دیمه‌دیلر ؛ وآمیرال (غه‌مبل) ك اخطارینه‌ده اهمیت ویرمدیلر . یونانك موجود اوچ كوچوك زرهلیسنك هر بری همان بر مسعودیه قیمت واعتبارنده ایدی . بوندن باشقه موجود سكز

طورپه‌دو مخربی بزمکیلردن هم بویوك هم دها یوللی ایدیلر ؛ بناءً علیه یونان دونماسی بزمکنه اوچ مثلی فائقدی . بوحقیقت نهایت ۱۳۲۵ سنه‌سنده ، حربك محقق الظهور کوروندیکی آنده تسلیم اولوندی . ینه هرزمانکی خطا : اویومق وآنجق تهلکه ظهور ایدنجه تلاشه دوشمك ....

همان هر کسی برتلاش استیلا ایتدی ؛ حاضر البسه آلیر کبی حاضر کمی تحری ومبایعه‌سنه قالقدق . بالطبع علی العجله کمی تدارکی پك چوق محاذیری ، حتی بیله‌رك ، قبوله مجبور ایده‌جکدی . انکلتره وفرانسه صاتیلق مالاری اولمادیغنی سو- یله‌دیلر ؛ بو بزم ایچون اهمیتلی بر معنایی شاملدی : هر حالده یونانه قارشی تفوقمزی وبناءً علیه کرید مسئله‌سنك اهمزه حلنی ایسته‌مدکلرینه دلالت ایدییوردی ؛ فقط بز اهمیت ویرمدك . همان آلمانیا فرصتدن استفاده ایتدی. تقاعدایتمك اوزره اولدیغی ایکی اسکی زرهلی‌یی بزه تکلیف ایتدی ؛ بونلر ۲۰ سنه‌لك خدمت موظفه‌لرینی اکمال ایتمشلردی. بز دها ایی‌جه‌لرینی ایسته- دکسه‌ده آلمانیا ویرمدیکندن بوچوروك کمیلره راضی اولدق .

بوکمیلرك هربری یونانك النده‌کی کمیلره فائق اولدیغندن مسعودیه ایله برابر یونانه قارشی تفوق تأمین ایده‌بیله‌جکلردی . اوصیراده آلمان دستکاهلرنده حاضر بولدیغمز یکی درت طورپه- دو مخربنی‌ده صاتون آلارق یونانك بوجهتدن موجود اولان تفوقنی ازاله ایتدك .

هیچ شبهه یوق که مملکت بو اثناده کمیلره ویردیکی پاره‌ایله بحریه‌یه بر فداکارلق یاپمش اولدی؛ فقط صرف ایدیلن پاره ایله تدارك اولونان مواد متناسب دکلدی.

بر میلیون لیرایه تدارك ایدیلن ایکی اسکی زرهلی خرده‌جیلرك ایشنه یارایاجق شیلردی. کرچه اوزمان ایچون یونانك جسارتنی قیرمشدق. بر مدت موقته ایچون حرب تهلکه‌سنك اوکی آلنمش ایدی؛ فقط بر میلیون لیرایه موقت بر تدبیر صاتون آلمشدق. بحریه‌ده کهنه‌نك هیچ ایسه یارامادیغنی اولجه سویله‌مش ایدك. آلنان کمیلرك آنجق کندی عیارلرنده بولونان کهنه‌لره قارشی برقیمتی وار ایدی. تك بر یکی کمی قارشیسنده بونلرك ایش کوره‌میه‌جکی بدیهی ایدی. عجبا شو موقت، یاریم تدبیرك جدی بر فائده‌سی وارمی ایدی؟ عجبا برقاچ سنه صوکرا ینه عینی مشکلاته دوچار اولمایاجقمی ایدك؟ بوکمیلری چوروکه چیقارمغه ویکی کمی تدارکنه مجبور اولمایاجقمی ایدك؟ بر میلیون لیرایه ایکی اسکی کمی تدارك اولوناجغنه بر یکی کمی آلسه‌ق دها ایی اولمازمی ایدی؟ بزه یکرمی سنه متمادیاً ایی ایش کورمزمی ایدی؟ کرچه بو برمیلیون لیرایی دفعةً تسویه ایتمه‌یه‌رك تقسیط ایله تأدیه ایده‌جکدك؛ فقط آلمانیانك بو فداکارلغی دخی کمیلرك قیمتسزلکی حقنده برفکر ویرمکه کفایت ایتمزمی ایدی؟

ایشك دها غریبی: شیمدی بزم شو کهنه کمیلرمزه میدان

اوقویان (آوه‌روف) اوزمان، برقومیسیونمز طرفندن دستکاهده کوروله‌رك بکنیلمه‌مش ایدی؛ فقط براز صوکره یونان بزه قارشی اسکی تفوقنی ادامه ایچون آوه‌روفی آلدی؛ همان اکمال ایتدیردی وایچریسنه غایت ای طوپلر قویدیردی. بزدن بلکه اون دفعه کوچوك اولان یونان حکومتنك یاپدیغی، کوستردیکی شو بصیرت و فداکارلق ایله بزم فداکارلغمز نسبت ایدیلیرسه بحریه‌یه نه قدر اهمیت ویردیکمز آکلاشیلیر.

برکت ویرسون، حکومتدن زیاده ملت بحریه‌نك قیمتنی آکلایارق بر دونما جمعیتی تشکیل ایتدی. کرید مسئله‌سی مناسبتیله حال غلیانه کلن ملت ایچه فداکارلقده بولوندی؛ پك چوق اعانه‌لر ویردی، فقط حکومت بواعانه‌لره النی اوزاده‌رق آلمانیادن آلدیغی کمیلرك پاره‌سنی قسماً بونلرله تسویه ایتدی. کویا حکومت کمی آلمشدی!

ینه بواثناده حکومت، بحریه‌یه اهمیت ویرییورکبی کورونمك ایسته‌دیکندن مجلس مبعوثانه بش میلیون لیرالق بر بحریه انشاآت پروغرامی ویردی وتخصیصات طلب ایتدی؛ کرچه بو پروغرام قبول وتصدیق اولوندی؛ فقط دونما جمعیتنك وارداتی‌ده بو بش میلیون لیرا داخلنده حساب اولوندیغندن حکومتك و مجلس مبعوثانك قبول و تصدیق ایتمش اولدیغی تخصیصاتك اهمیتی قالمادی؛ مسموعاته نظراً آلمانیادن آلنان کمیلرده بو تخصیصاته محسوب ایدیلمش. اکر بوروایت دوغرو

ایسه بش میلیون لیرالق بحریه تخصیصات فوق العادەسندن آنجق بر (رشادیه) یه نائل اولاجغمز تبین ایدر .

ایشته بحریەیه ویریلن اهمیتلرك قسماً ماهیتی . . . بو شرائط تحتنده یونانه قارشی تفوق بحری تأمینی دائما سوزده قالدی . دونمامز کچن یونان محاربەسنده ناصل چناق قلعەدن دیشاری چیقامادیسه ، بو دفعەده ینه عینی حال یأس انگیزده قالدی . بر ایکی دفعه دیشاری چیقارق مأیوسانه چارپیشدی ایسەده نومیدانه دونمکدن باشقه برشی یاپامادی. ایلك محاربۀ بحریەده آوەروفك صیقیشدیریلماسی امکانی ظهور ایتدی ایسەده سرعت سیری حسبیله چابوق قاچدی .

یونان بالقان حربی ابتداسنده بر فدا کارلق دها ایدەرك حمیدیەدن آز کوچوك بر قرووازور ایله درت سفاوت [*] تدارك ایتدی ؛ بوتدارك ایدیلن گمیلرده کاملاً یکی اولدقلرندن یونان دونماسنك اوزون مدت قیمت حربیەسنی غائب ایتمەیەجکی بدیهیدر . کوچوجك یونانك هیچ اسکی گمی آلمامق کبی کوستردیکی بصیرتی بز کوسترەمدك . . .

بالقان حربنده یونان تفوق بحریسنك نەألیم نتیجەلر حاصل ایتدیکی معلومدر؛ آطەلرك غائب ایدیلەسی ، سوریەدەکی عسکرلرمزدن لایقیله استفاده ایدیلەمەمسی ، یمندەکی عسکر-

---

[*] طورپەدو مخربندن دها جسیم دها بویوك طوپلی عادتاقرووازور کبی طورپەدو سفینەسیدر .

لرمزی اوزاده ترك مجبوریتی ، غرب اردوسنك مملكتك اقسام سائره‌سیله هر نوع ارتباطی منقطع اولارق كندی باشنه آچ و بیعلاج قالماسی و پریشان اولمسی هپ دونمایه اهمیت ویرمه‌مه‌نك نتایج مضره‌سیدر .

سواحلی بو قدر واسع ، اقسامی آراسنده مطلقا مواصلات بحریه‌یه محتاج اولان عثمانلی حكومتی دونماسز یاشایاماز . بالخاصه بوندن صوكره یونانك ازمیر حوالیسنی بر ماكدونیایه بكزه‌تمه‌سی ایچون یونان دونماسنی هر زمان ازیجی مجدد بر عثمانلی دونماسنه احتیاج شدید واردر . بو دونما روس بحر سیاه دونماسنه‌ده تفوق ایده‌بیلیرسه استقلال وطنی محافظه ایتمش اولورز . عكسی تقدیرده امنیتمز تهلكه‌ده‌در . عادی بحریه بودجه‌سندن ماعدا هر سنه لااقل بشیوز بیك لیرالق انشاآت تخصیصاتی لازمدر . بو تخصیصاتی متمادیاً ویرمك و منتظم بر پروغرامه توفیقاً متجانس كمیلر ، هر زمان ، هر یرده هر كسه قارشی ایش كوره‌جك یكی كمیلر تدارك ایتمك ضروریدر . دونما جمعیتنك وارداتی بو تخصیصاته قاریشدیرمامالیدر . جمعیتك وارداتیله موجود پروغرامه علاوه‌لر یاپیلمالیدر .

شیمدی آطه‌لر دكزنده یرله‌شن بلغارلرك‌ده دونما تدارك ایده‌جكلری آشكاردر . حتی دفعةً اوچ زرهلی سپارش ایتدیكنه دائر شیوع بولان حوادث بزم ایچون فوق العاده شایان دقتدر . بز بش سنه‌ده بیك دورلو كورولتی ایله آنجق بر رشادیه‌یی

سپارش ایده‌بیلمش ایکن دها یکی سربست بر دکزه صاحب اولان اوفاق بر قراللغك اوچ دانه یکنسق کمی سپارش ایتمسی صوك درجه عبرت أنکیزدر.

شونی‌ده خاطردن چیقارمایالم که، بزم رشادیه‌یه مقابل یونانك‌ده عینی قیمتده بر زرهلیسی دردست انشادر.

٤

ملتك قصورلری

بالقان حربنده ظاهراً تورك ، بولغار اردولری حقیقتده ایکی ملتك مادیت و معنویتلری چارپیشمشدی . عثمانلیلغك مادیتنده‌کی نواقص بوندن اولکی بحثلرده صورت عمومیه‌ده کوستریلدیکندن شیمدی معنوی خطالرینی ، ملتك قصورلرینی خلاصةً تدقیق ایده‌لم :

بر حربده ، ظن ایدیلمه‌سون که ، یالکز طوپلر تفنکلر پاطلار ؛ انسانلر بر تیاترو صحنه‌سنده‌کی کبی روللر ایفا ایدرلر ؛ نهایت بر طرف غالب ، دیکر طرف مغلوب اولور . خایر ؛ محاربه ایدن دائما ایکی ملتك معنویتی ، روحیدر . طوپلر ، تفنکلر او معنویتلردن ، روحلردن فوران ایدن آتش کین و غیظك باجالریدر . کوکرمش آرسلانك دیشلری وطیرناقلریدر . بویله روحاً ، بوتون معنویتیله آتش پوسکوره‌جك درجه‌ده وجد و غلیانه کلمش ملتلرك الٔنده طوپلر ، تفنکلر انی ایشلر . . .

بولغار ملتی عصرلردن بری دینی وسیاسی بویوندوروق آلتنده بنلکنی غائب ایتمش ایکن ایچلرندن یوکسه‌لن بر قاچ فداکار وپارلاق ناصیه ملتنه کندینی طانیتمش ، ماضیسنی

اوکره‌تمش، چالیشمق، کندی قوتی اوکندی بویونی اکدیرمك، حقنی هرکسه تسلیم ایتدیرمك ایچون عزم ومتانت وفداکارلق تلقین ایتمش ایدی. تدریجاً جانلانان ملت ، یالکز لفظاً دکل ، فعلاً دخی فداکارلق ایدن قهرمان پاپاسلرك، شاعرلرك دلالتیله استقلال قازانیور؛ کندیسنه ویریلن طونه ایله بالقانلر آراسنده‌کی ساحه‌یی کندی آمالی ایچون پك دار بولارق بالقانلرك او بر طرفنه کچیور ؛ ونهایت بو دفعه رودوپی‌ده آشارق آطه‌لر دکزینه قاووشیور ؛ اللی سنه اول بر میت متحرك حالنده کندندن بی‌خبر، طوموز چوبانلغندن باشقه برشی بیلمه‌ین بو ملتك بو کونکی حالی فداکار شاعرلرینك ، ابتدائی مکتب خواجه‌لرینك ، کوی پاپاسلرینك تلقیناتیله وجوده کلمشدر . آنجق ٣٥ سنه‌لك بر ماضی‌یه مالك اولان بو کونکی مادیت هپ او تلقینات ایله دیریلن، وجود بولان معنویت ایله تأسس ایتمشدر .

سن زواللی تورك ، عصرده جاهل . . . سن نه یاپدك؟ معنویتك نه‌در ؟ مفکوره‌ك نه ایدی ؟ هیچ . . .

دور استبدادده استانبولدن اوزاق اولان محیطلرده چالیشمق ممکن ایکن نه یاپدك ؟ بولغارلرك کندی کوی مکتبلرنده ، کلیسالرنده یاپدقلری کبی سنك‌ده عصرلق جهالتلرینی کیدرمك ایچون کوی مکتبلرنده، جامعلرده چالیشمقلغك وعظ دیکله‌مکلکك قابل ایکن نه‌یه اویودك ؟

١٠ تموز ١٣٢٤ انقلابنی متعاقب بر قاچ بویوك شهردەکی سیاسی جریانلر، مخالفتلردن باشقه نەکبی بر حیات اثری کوستردك؟ مشروطیت آنجق چالیشمق ایچون موجود موانعی ازاله ایدر وهر کسه بو بابده سربستیٔ مساعد بخش ایدر. هانیا سپور جمعیتلرك؟.. نشانجی قلوبلرك؟.. معارفك ترقیسنی هدف اتخاذ ایدن مؤسسات خصوصیەك؟.. هانیا ملتلره جان، قان بخش ایدن ملی مفکورەلرك؟..

بوتون کنجلکمز جاهل خواجەلرك، قالین قفالی، سرسم واعظلرك محدودیت فکر وذکالریله اویوشیور ایدی. بو دار قفالر، اویوشوق وجودلر مسکینلکدن باشقه بر شی تلقین ایدەمیوردی. هر هانکی بر موقع مسکونه کیدیلیرسه، تورکلری، مسلمان اهالیی اویوشقلغیله، مسکینانه یورویشیله، عطالتیله، غفلتیله درعقب تفریق ممکندر.

هر شی حکومتدن بکلەمز؛ حکومتدن هیچ بر معاونت کورمەین خرستیان اقوامك تیقظندن، غیرتندن، متشبثلکندن عبرت آلمق لازمدر. حکومتك خط حرکتنی تنقیددن اول هر کس کندی وسعی، طاقتی داخلندە بولنوب ایشلری یاپمالیدر. اول امردە اومزی دوزەلتەلم؛ حکومتدن انتظام مساعی طلب ایتمزدن اول کندی یووالرمزه انتظام صوقالم؛ چوجوقلرمزی تربیه ایدەلم؛ اونلره انتظام، غیرت، تشبث، جسارت، وطنپرورلك تلقین ایدەلم.

حكومت واردو آنجق ملتدن فيض وقوت آلير . حكو-
مت واردويى تشكيل ايدنلر افراد ملتك برقسمندن باشقه‌برشى
دكلدر. شوحالده غيور ملتك غيور براردوسى اولور . ساده
باشقه‌لرينى مؤاخذه ايله ايش يورومز . هركس كندى وسعى ،
اقتدارى داخلنده اولان شيلره تشبث ايدرك مملكته نافع‌اولمغه
چاليشمليدر ؛ ياخود سسنى كسوب بو مملكتده علاقه‌م يوق
ديه‌رك بركنارده اوطورماليدر .

دور استبدادده اولديغى كبى دور مشروطيتده‌ده همان‌بوتون
شاعرلرمز عشقدن باشقه بر شى ترنم ايتمه‌يورلردى . افكار
مليه‌يى تهييج ايدن ، ملى مفكوره‌لر تلقين ايدن ، اولاد وطنه
قهرمانلق وفداكارلق القا ايدن منظومه‌لره هيچ‌اهميت ويريلمه-
يوردى . هركسده برغيرتسزلك ، برعدم تشبث . .

آمال مليه دائما مدافعه‌يه . دفع تجاوزه ميال ايدى ؛ هيچ
مغصوباتى استرداده ، غائب ايتديكمز بوقدر يرلرى تكرار
أله كچيرمكه نيت وهوس يوق ايدى .

فرضا بر تورك وازوفى [*] چيقوب‌ده روم ايلئ شرقى‌يى
استرداد ايچون تورك كنجلرينه جان وقان نفخ ايده‌جك هيچ
برشى يازمادى . اعلان مشروطيتدن صوكرا بسته‌له‌نن برقاچ
وطن‌شرقيسى‌بيله مسكنت عموميه‌دن كنديني قورتارامامشدر .

---

[*] وازوف بولغارلرك ملى شاعريدر . ماكدونيا حقنده مهيج
اشعار يازمشدر .

اکثریسی اوقورکن ، دیکلرکن انسانه جان و روح ویرەجکی یردە اویقو کتیریر ؛ هپ نالان وخراماندر ؛ هیچ بری جوش وخروشه کتیریجی دکلدر.

اولاد وطن دها آنا قوجاغندە ایکن قهرمانلق داستانلری دیکلەملی ؛ فلاکتلرمزك انتقامیله پروشیاب اولمالی ؛ مکتبلردە خواجەلر دها کوچوکدن وطنپرور یتیشدیرملی ؛ تشبث، جرأت عزم ومتانت کبی خواصی اویاندیرمالی وداٸما تمیەایتمەلی. ابتداٸی معارفی تسهیل وتعمیم ایتمەلی .

شبهەسز ، بو صورتله یتیشمش کنجلردن مرکب بر اردو دها جانلی ، دها غیرتلی دها جسور وفداکار اولور .

شوراسی محققدرکە ، معارف ابتداٸیەسز اردوکوچ یتیشر. بو کونکی تفنکلر ، طوپلر اوقوما یازما بیلنلره دها قولای ، دها مونسدر . اویله انسانلرك الندە دها مؤثردر ؛ حکومت دارالفنونلره همت ایدەجکی یردە ابتداٸی مکتبلرینی اصلاح و تکثیر ایتسه ترقیمزه دها زیادە خدمت ایتمش اولور . دار۔ الفنونلردە اوقوناجق محدودالمقدار طلبەیی اوروپایه کوندروب اوقوتمقدە ممکندر. فقط عمومك محتاج اولدیغی معارف ابتداٸیه ایچون بوقاعدە تطبیق اولوناماز. برزمانلر طوبی آغاجی نظریه۔ سیله بوش بوشنه اویالاندق . دوقتوردن، شاعردن، مهندسدن اول مکاتب ابتداٸیه معلملری ، معلم اردولری بزی احیا ایدە۔ جکدر . برقاچ دوقتور ، شاعر ، مهندس طبقۀ خواصك

ثروتیله یتیشەبیلیر .

هر کویده ، هر قصبەده معارف ابتدائیەیی ترقی و حمایه ایچون تشکل ایدەجك ملی جمعیتلر اردو و دونما قدر محافظهٔ وطنه یاردیم ایدرلر .

ایشته بز بوتون بو خصوصی جمعیتلردن ، ملی تشبثلردن کاملاً محروم اولارق یاشایوردق . بویله ملتك تشکیل ایدەجکی اوردودن خیر بکلەنەمز . عصرلردن بری دوچار اولدیغمز فلاکتلرك اسباب حقیقیەسنی بوراده آرامق لازمدر .

اسکی عثمانلیلرك بزدن دها عالم اولدقلرینه شبهه یوقدر ؛ اوزمانلرك ترقیاتنه کوره هر شعبهٔ علم و معرفتده آز چوق متخصصلرك موجودیتی قابل انکار دکلدر . اودورلرك محصول مساعیسی اولان جامعلر ، کوپرولر ، مدرسەلر ، سرایلر ، تزیینات معماریه مدنیت قدیمەمزك برر برهان جلیسیدر . دمیر یولك ، واپورك ، اوطوموبیلك بولونمادیغی او زمانلرده ۲۰۰,۰۰۰ کیشیلك براردویی ادرنەدن قالدیروب (فلبه ـ صوفیه) اوزرندن قوصوه اوواسنه سوق ایتمك ، عینی مقدارده براردویی استانبولدن ، داوود پاشا صحراسندن ویانه اوکنه کوتورمك بر هنردر . بوکون بز غایت محصولدار اولان ادرنه اوورالرنده حصاد موسمندن صوکرا اعظمی ۱۵۰,۰۰۰ کیشیلك براردویی بسلەیەمدك ، آچلقدن سفیل ایتدك . بوکونکی عسکرمزده اوزمانکیلر کبی قوروا کمکدن باشقه بر شی ایستەمدی .

بیسکوی ، چای ایله قونسروه‌سی اولمادن حرب ایده‌مز دیمدی.

هراولو جامعك یاننده‌کی مدرسه اجدادمزك علم و معرفته نه قدر اهمیت ویردیکنی کوسترمکده‌در . مدرسه‌لر او زمانك دارالفنونلری مقامنده ایدی ؛ فقط زمان فوق‌العاده ترقی ایتدکجه بز معارفه اهمیت ویرمه‌مکده و اونسبتده سرعتله تدنی‌یه باشلادق ؛ بوکونکی حاله کلدك ؛ بناءً علیه محافظهٔ وطن و استقلال ایچون معارفك ، بالخاصه معارف ابتدائیه‌نك اردو قدر لازم اولدیغنه قناعت کتیره‌رك چالیشمق لازمدر ؛ معارف ابتدائیه‌یی تسهیل وتعمیم ایچون هرنه لازمسه یاپمق ، بو کون اردو ودونمایی اصلاح واحیا قدر مهمدر .

علاوهٔ ناشر

کتابخانهٔ انتباهك دردنجیسنی تشکیل ایدن (اسباب هزیمت و فلاکتمز) عنوانلی اثره یازمش اولدیغم مقدمه‌ده مغلوبیت وهزیمتلرمزك وقت صلحه عائد اسبابنی بیلدیرمشدم. (نه‌دن منهزم اولدق؟) اثری‌ده بو اسبابی دها زیاده تفصیل ایلمکده‌در. بو اثرجکلرله عمومه واردویه هروقت قابل تعمیر و اصلاح اولان فنالقلرمزی، رخاوت وتسیبمزك ایراث ایتدیکی ضایعات وفجایعی کوستره‌رك اویوشوق ذهنلرده بر انتباه حاصل ایتمك ایستیورز .

ملت انتباهه محتاجدر. بو أليم وفجیع فلاکتلر بیله حیات اجتماعیه وملیه‌مزده قوتلی تأثیرلر حاصل ایده‌مدی. شرائط اجتماعیه‌مزك بو قدر حسسز و لاقید بولندیغنی اصلا ظن ایتمامشدم . اخیراً آناطولی، سوریه ومصره وقوعبولان سیاحتمده فلاکتلردن یانوب طوتیشان متألم ومتأثر قلبلره پك آز تصادف ایتدم. همان هر طرف صانکه هیچ برشی اولمامش کبی ساکن وجامد طورییور. اسلاملر ینه اودرین اویقویه دالمشلر. سیلکنمك و اویانمق لزومنی حس ایتمیه‌رك او عصرلق کیف

و استراحتلرینه عودت ایلمشلر .

بالقان فجایع ومصائبنك عواملی اردومزك متوالی مغلوبیت وهزیمتلری تولید ایتدیکی وایلك انتباهكده بورادن ظهوری اقتضا ایلدیکی حالده بالعکس اردو ینه حربدن اولکی حیاتی یاشامقدەدر .

آناطولی وسوریەدەکی مشاهداتم مع التأسف پك حزیندر. همان هر طرفده تعلیم وتربیه مهمل، طهارت و نظافت مفقود . افراد بر حیات رخاوتکارانەیه تسلیم وجود ایدرك قیشلەلرنده طابور مرکزلرنده اویوشمغه، کندیلکندن کوشەمکه محکوم.

تعلیم وتربیەیه مأمور برخیلی ضابطك ایام مشغلەسنی قهوه‌خانەلرده اسقامبیل وطاوله ایله کچیردکلرینی، اکثر امرامزك ینه اوقولتوقلی صندالیەلرده کاغد حوالەلریله مشغول اولدقلرینی کورەرك پك متأثر اولدم .

اردومزده عسکرلك ، حیات عسکریه یوق . ملازمدن مشیره قدر سلسلهٔ مراتب عسکریه کچنمك ویاشامق ایچون بر مأموریت، بر واسطه اولمش. مشهوداتم، عسکرلکك بزده ملکی مأموریتلر کبی بر مأموریت رسمیه ، ضابطان و امرانك حیاتی ایسه ـ بعض مستثنالردن صرف نظر ـ مأموریت ملکیه و علمیه حیاتی کبی کچمکده اولدیغنی اثبات ایتمشدر .

شبهەسز بونلرده بتون انسانلر کبی یاشامغه، آیلق و ییللق

ايله تأمين معيشت وسعادته محتاج. فقط ملكى بر دائرەنك، بر قلم اوطەسنك اركان وخلفاسى كبى بر حيات رسميەيى تعقيب ايدەبيليرلرمى ؟

اردوده وظائف يوميۀ رسميەدن، تأمين اداره ومعيشتدن دهاعالى، دهامقدس بروظيفه واردركه اوده حيات عسكريەدر. حربك روحى بو حيات عسكريه ايچندە كوميلیدر. مظفريتلر، شان وشرفلر هپ بوحياتك درجۀقوت وشدتنەتابعدر. بو حيات، حيات عاديه و مسالك سائرەده قطعياً يوقدر. بو اويله بر حياتدركه، حب سعى، حب شان وشرفله، اخوت وصميميتله يوغوريلەرق؛ وطنك، ملتك، اردونك ناموسنى و حيثيتنى نفسنده جمع ايدرك تأسس ايتمشدر. هرهانكى اردوده أساسلى وسوركلى بر حيات عسكريه يوقسه او اردو عقامته دوچاراولمش؛ حسسز، طويغوسز، شرفسز بوش بر انسان يغيننددن باشقه برشى دكلدر.

بز، اردومزده جانلى وروحلى بر حيات عسكريەاويانديرمدقچه، عسكرلكى ياشامق ايچون بر واسطۀ معيشت تلقى ايلدكچه قطعياً يوكسلەمەيز.

برضابط، وقت حربده محاربەنك جهنمى صفحەلرينه آتيلمق، دشمنك قليج وسونكى صفلرى ايچندەقهرمانانه يوريمك، وقت حضرده افراده يوكسك بر تعليم وتربيه ويرمك وبوخصوصده هردرلو متاعب جسمانيەيه قاتلانمق ايچون نه كبى خواص عاليه وفضائل

بشریه‌یه مالك اولمسی اقتضا ایدر ؟

ضابطلك وظیفهٔ عسکریه‌سی اوقدر عالی، اوقدر مقدسدر که بو علویت وقدسیت آنجق حیات عسکریه‌یی احتوا ایدن بر اردو ایچنده یاشار .

محافظهٔ دین، وطن، ناموس هر شی بو ضابطه مودوعدر. حیات عسکریه دینلدیکی زمان دینمزك قدسیتی، وطنمزك سلامتی، ملتمزك ناموسی هپ بو حیات ایچنده مندمج اولدیغی آکلاشیلیر.

بر اردوده حیات عسکریه اولماز ، عسکرلك حسی و طویغولری تأسس ایتمزسه او اردونك قیمت و جوهری دائماً صفردر.

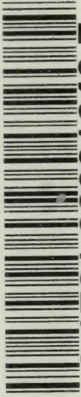
بز آوروپا عسکرلکنی قبول ایتمکله برابر، اسکی اردولرمزك حیات عسکریه‌سنی غائب ایله‌یجه، اردومزه مختلف آمال و احتراصات کیرنجه، امرا و ضابطانمزك اکثریسی کندیلرینی بر حیات رخاوتکارانه ولاقیدی‌یه قویوویرنجه اردومز مغلوبیتدن مغلوبیته اوغرادی. دینمز، ناموس وحیثیتمز تحقیر اولندی. وطنمز اك مسکین دشمنلرك چامورلی چیزمه‌لری آلتنده چیکنندی . بیکلرجه دینداش و وطنداشلرمز قویون کبی بوغازلاندی .

بتون بو فلاکتلرك سببی اردوده‌کی بوزوقلق، حیات عسکریه‌ده‌کی کوشکلکدر. حیات عسکریسی اولان بر اردوده تربیهٔ روحیه، تربیهٔ فکریه وحس فداکاری غایت یوکسك و مبذولدر.

ایشته بز اردومزده هر نه وقت بو حیاتی اقامه ایده‌بیله‌جك

اولورسه‌ق او وقت استقبالمزدن أمين اوله‌بیله‌جكز . یوقسه آناطولی و سوریه‌ده كوردیكم كبی اردومز ینه او أسكی طرز اداره وحیاتی یاشارسه، لاقیدی وتسیبدن قورتیلامازسه، ایچنده‌كی معلول وفنا عنصرلری آییقلایوب یكی بر حیاته، بر حیات سعی وانتظامه آتیلمازسه انسال مستقبله‌نك انظارنده نه‌ألیم مغلوبیت وفلاكت لوحه‌لرینك دیكیله‌جكنه شیمدیدن أمین اوله‌ییلیز .

تجارزاده ابراهیم حلمی

3 1761 06981643 7